

ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ – ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ (ΔΙ.Κ.Σ.Ε.Ο.)

/ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

Πτυχιακή εργασία

Σ.Ο.Ψ.Υ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ

Δήμητρα Ξανθάκη

Επιβλέπουσα καθηγήτρια

Παναγιώτα Βάθη

Μεσολόγγι 2018

Copyright ©ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1988 και τα άρθρα 2,4,6 παρ. 3 του Ν. 1256/1982, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον.

Δήμητρα Ξανθάκη, 2018

Ευχαριστίες

Η παρούσα πτυχιακή εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια του ολοκλήρωσης των σπουδών μου του τμήματος Διοίκησης Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων και Οργανώσεων (ΔΙ.Κ.Σ.Ε.Ο.) του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την επιβλέπουσα καθηγήτρια μου για την πολύτιμη καθοδήγησή της για τη συγγραφή της παρούσας εργασίας. Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω το προσωπικό του Σ.Ο.Ψ.Υ Πάτρας, χωρίς τη βοήθεια του οποίου θα ήταν αδύνατη η σύνταξη και ολοκλήρωση της εργασίας αυτής.

Τέλος νιώθω την ανάγκη να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου στην οικογένειά μου για την υπομονή, αλλά και την ηθική συμπαράσταση και υποστήριξη τόσο κατά την εκπόνηση της παρούσας εργασίας όσο και για την ολοκλήρωση του προγράμματος σπουδών μου εν γένει.

Δήμητρα Ξανθάκη,

Μεσολόγγι, 2018

Περίληψη

Οι ψυχικές ασθένειες ή ψυχικές διαταραχές αποτελούν μία σύγχρονη μάστιγα, οι οποίες μπορούν να προσβάλουν άτομα κάθε ηλικίας, από παιδιά και εφήβους μέχρι ενήλικες και ηλικιωμένους. Η ζωή ενός ατόμου το οποίο πάσχει από κάποια ψυχική ασθένεια είναι ιδιαίτερα δύσκολη, καθώς μπορεί να επηρεαστεί τόσο ψυχοσυναισθηματικά και κοινωνικά με αποτέλεσμα πολλές φορές να αποτελεί απειλή για την ίδια του την ανθρώπινη ύπαρξη καθώς και του ευρέως περιβάλλοντός του. Συνεπώς, η στήριξη αυτών των ατόμων και η ένταξη τους σε ένα ομαλό περιβάλλον είναι μείζονος σημασίας. Ο Σύλλογος Ψυχικής Υγείας (Σ.Ο.Ψ.Υ) με έδρα την Πάτρα είναι ένας σύλλογος ο οποίος παρέχει υπηρεσίες ενδυνάμωσης και ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων με προβλήματα ψυχικής υγείας και των οικογένειών τους. Σκοπός της παρούσας αυτής εργασίας, είναι να παρουσιάσει εμβαθέως το έργο του συλλόγου αυτού και να αναδείξει την αναγκαιότητα υπάρξης ανάλογων τέτοιων συλλόγων.

Λέξεις-Κλειδιά: Ψυχική Υγεία, Ψυχική Ασθένεια, Δομές Ψυχικής Ασθένειας, Σύλλογος Ψυχικής Υγείας

Abstract

Mental illnesses or mental disorders are a modern problem, which can affect individuals of all ages, from children and adolescents to adults and elderly people. The life of a person suffering from a mental illness is particularly difficult, as it can be influenced both psycho-emotively and socially, often resulting in a threat to his own human existence as well as to his widespread environment. Therefore, supporting these people and integrating them into a smooth environment is of major importance. The Mental Health Association, based in Patras, is an association that provides empowerment and psychosocial rehabilitation services to improve the quality of life of people with mental health problems and their families. The purpose of this assignment is to showcase the work of this association and to highlight the need for such clubs to exist.

Key words: Mental Health, Mental Illness, Mental Illness Structures, Mental Health Association

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	4
Abstract.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
Κεφάλαιο 1^ο	11
Ψυχική Υγεία-Ψυχικές Ασθένειες.....	11
1.1 Ψυχική Υγεία.....	11
1.2 Ψυχικές Ασθένειες.....	12
1.2.1 Ταξινόμηση Ψυχικών Ασθενειών	14
1.3 Δομές Ψυχικής Υγείας στην Ελλάδα	15
1.3.1 Πρότυπα Οργάνωσης Μονάδων Ψυχικής Υγείας.....	16
1.4.1 Οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις/ Κοιν.Σ.Επ.....	17
1.4.1.1 «ΟΙ ΓΕΦΥΡΕΣ» ως περίπτωση Κοιν.Σ.Επ.	19
1.4.1.2 Το στέκι ΗΒΗ του Σ.Ο.Ψ.Υ. στην Πάτρα ως περίπτωση Κοιν.Σ.Επ.....	20
1.4.2 Οι Κινητές Μονάδες Ψυχικής Υγείας	21
1.4.3 Κέντρα Ημέρας	22
1.3.4 Προστατευόμενα Διαμερίσματα-Ξενώνες	26
Κεφάλαιο 2^ο	28
Σύλλογος για τη Ψυχική Υγεία- Σ.Ο.Ψ.Υ	28
2.1 Ιστορικό ίδρυσης του Σ.Ο.Ψ.Υ. Αθήνας.....	28
2.2 Ιστορικό ίδρυσης του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας.....	28
2.3 Όραμα και Αποστολή του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας.....	29
2.4 Δομή και Διοικητικά Στελέχη του Σ.Ο.Ψ.Υ.....	30
2.4.1 Δομή και Διοίκηση του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας.....	30
2.5 Στόχοι και Δράσεις του Σ.Ο.Ψ.Υ.....	32
Κεφάλαιο 3^ο	34
Η εσωτερική οργάνωση και λειτουργία του Σ.Ο.Ψ.Υ.....	34
3.1 Υπηρεσίες του Σ.Ο.Ψ.Υ. και η λειτουργία τους.....	34
3.2 Ξενώνας.....	35

3.3 Το Κέντρο Ημέρας	36
3.4 Προστατευόμενο Διαμέρισμα.....	38
3.4.1 Οργάνωση του Προστατευόμενου Διαμερίσματος	38
3.4.2 Αρχές Λειτουργίας του Προστατευόμενου Διαμερίσματος.....	39
3.5 Υπηρεσίες του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας- Οι «Γέφυρες Ζωής».....	42
3.5.1 Οι δραστηριότητες- δράσεις του Κοινωνικού- Κοινοτικού Σταθμού Ψυχικής Υγείας «Γέφυρες Ζωής».....	43
3.5.2 Το καφέ « ΓΕΦΥΡΕΣ » ως χώρος ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης	45
3.6 Οι Εθελοντές.....	46
3.6.1 Επιλογή Εθελοντών	46
3.6.2 Υποστήριξη Εθελοντών.....	47
3.6.3 Ο Εθελοντισμός στο Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας.....	47
Κεφάλαιο 4 ^ο	48
Προγράμματα του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας	48
4.1 Παρεμβάσεις του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας.....	48
4.2 Απολογισμός των Δράσεων του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας κατά το 2015	49
4.3 Έρευνες με συμμετοχή του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας	51
4.4 Δικτύωση του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας με άλλους φορείς	52
Κεφάλαιο 5 ^ο	54
Η Κοινωνική Προσφορά του Σ.Ο.Ψ.Υ.....	54
5.1 Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας και Εκπαίδευση	54
5.2 Προγράμματα του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας με τον Ιδιωτικό Τομέα στα πλαίσια της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης	54
5.2.1 Συνεργασία με τη Vodafone – Το πρόγραμμα «WORLD OF DIFFERENCE».....	54
5.2.2. Συνεργασία του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας με το Πρόγραμμα Φιλοξενουσών Οικογενειών	55
5.2.3 Ολοήμερο Κοινωνικό Στέκι Ψυχικής Υγείας για εφήβους και ενήλικες- ΗΒΗ.....	55
5.2.4 «Κοινωνικός- Κοινοτικός Σταθμός Ψυχικής Υγείας – Γέφυρες Ζωής»	56
5.3. Καφενείο Σ.Ο.Ψ.Υ.στην Αθήνα- ΤΟ ΣΤΕΚΙ «Η ΖΕΣΤΗ ΦΩΛΙΑ».....	56
5.4 Ο Ρόλος των Σ.Ο.Ψ.Υ. στο Πεδίο της Ψυχικής Υγείας στην Ελλάδα της Οικονομικής Κρίσης.....	58
5.5 Σχεδιασμός και Αξιολόγηση του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας.....	60

Κεφάλαιο 6^ο	62
Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Έρευνας	62
6.1 Σκοπός και Στόχος Έρευνας	62
6.2 Δείγμα Έρευνας	62
6.3 Μέθοδος Έρευνας	62
Κεφάλαιο 7^ο	71
Συμπεράσματα	71
Ελληνική Βιβλιογραφία	73
Διαδίκτυο	73

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Είναι γεγονός, ότι η οικονομική συγκυρία που διανύουμε αποτελεί μία πολύ δύσκολη κατάσταση για τον περισσότερο κόσμο, ανατρέποντας τα μέχρι τώρα δεδομένα τόσο σε οικονομικό επίπεδο –το οποίο είναι και το προφανές- όσο και σε κοινωνικό και ψυχολογικό όμως.

Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης είναι πλέον εμφανείς και αντιληπτές σε κάθε κοινωνική δομή που μας περιβάλλει, κάνοντας ορισμένες φορές ακόμα πιο δυσχερή την ήδη δύσκολη κατάσταση που βιώνει ο καθένας μας καθημερινά.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα συνιστά αυτό του τομέα της υγείας, της περίθαλψης και της κοινωνικής πρόνοιας, σε ένα πιο ευρύ πλαίσιο, όπου οι ελλείψεις και η αδυναμία κάλυψης παροχών είναι το δεδομένο και όχι κάποια εξαίρεση. Φυσικά, οι επιπτώσεις έχουν ως άμεσους ανταποκριτές τους συμπολίτες και συνανθρώπους μας, οι οποίοι αν βρίσκονται σε δεινή οικονομική θέση και αντιμετωπίζουν κάποιο σοβαρό θέμα υγείας, αδυνατούν να ανταπεξέλθουν στα έξοδα νοσηλείας ή περίθαλψης τους και καθώς το κράτος πρόνοιας στη χώρα μας πάσχει, καλούνται στην ουσία μόνοι τους να αντιμετωπίσουν και να επωμιστούν όλη τη δυσκολία που τους έτυχε στην παρούσα περίοδο της ζωής τους.

Παρόλα αυτά, στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, έχουν σημειωθεί αξιόλογες προσπάθειες από ευαισθητοποιημένους συνανθρώπους μας, οι οποίοι μέσα από τη σύσταση συλλόγων ή την ίδρυση κοινωνικών επιχειρήσεων, προσπαθούν να προσφέρουν βοήθεια και ελπίδα ταυτόχρονα σε όσους το έχουν ανάγκη.

Ένας τέτοιος σύλλογος είναι και ο Πανελλήνιος Σύλλογος Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ.), ο οποίος είναι ένα μη κερδοσκοπικό σωματείο, το οποίο αποτελείται από άτομα που αντιμετωπίζουν προβλήματα ψυχικής υγείας, από τις οικογένειες -φροντιστές τους, εθελοντές, επαγγελματίες ψυχικής υγείας και ευαισθητοποιημένους πολίτες. Σκοπός είναι να βοηθηθούν αυτά τα άτομα αλλά και οι οικογένειές τους τόσο σε πρακτικό όσο και σε ψυχολογικό επίπεδο.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να προβάλλει και να αναδείξει αναλυτικά στα κεφάλαια που ακολουθούν το έργο, το όραμα και τη δομή της Μη Κυβερνητικής Ομάδας του Πανελλήνιου Συλλόγου Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ.)

Πάτρας, λόγω της δυναμικής του παρουσίας και δράσης στα ζητήματα ψυχικής υγείας, αλλά και λόγω της επιτυχημένης λειτουργίας του ως μία κοινωνική επιχείρηση.

Στο πρώτο κεφάλαιο, λοιπόν, δίνονται, αναλυτικά οι ορισμοί για τη ψυχική υγεία, τη ψυχική ασθένεια καθώς και για τις δομές που υπάρχουν αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα για κάποιον, ο οποίος πάσχει από κάποια ψυχική διαταραχή. Εν συνεχεία, στο δεύτερο κεφάλαιο, παρουσιάζεται αναλυτικά το έργο του Συλλόγου Ψυχικής Υγείας ως μία σύγχρονη υποδομή στήριξης ανθρώπων με ψυχικές ασθένειες. Στο τρίτο κεφάλαιο, παρουσιάζεται το ερευνητικό μέρος της παρούσας εργασίας, όπου άνθρωποι και εθελοντές του Συλλόγου Ψυχικής Υγείας, παρουσιάζουν από τη δική τους οπτική το έργο του συλλόγου, ενώ αναδεικνύουν τα προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζουν τόσο σε λειτουργικό επίπεδο όσο και σε οικονομικό. Ολοκληρώνοντας, στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα σχετικά συμπεράσματα, τόσο από την ανάπτυξη του θεωρητικού, όσο και του ερευνητικού πλαισίου.

Κεφάλαιο 1^ο

Ψυχική Υγεία-Ψυχικές Ασθένειες

1.1 Ψυχική Υγεία

Είναι πραγματικά δύσκολο να βρεθεί μια κοινή εννοιολογική προσέγγιση για τη ψυχική υγεία. Ωστόσο, είναι ευρέως ιατρικά αποδεκτό, ότι η ψυχική υγεία είναι μια κατάσταση πλήρους σωματικής, πνευματικής και κοινωνικής ευεξίας και όχι απλώς η απουσία ασθένειας ή αναπηρίας (Εκθεση για την Παγκόσμια Υγεία, 2001). Έτσι, η ψυχική υγεία έχει άμεση συσχέτιση με μια ευρεία κλίμακα θετικών ψυχολογικών καταστάσεων όπως είναι η *αυτό-αποτελεσματικότητα*, δηλαδή η ικανότητα του ατόμου να ανταποκρίνεται θετικά στις προκλήσεις της ζωής, η *αυτονομία* που συσχετίζεται με την ανεξαρτησία και την αυτοβουλία, η *θετική αυτοεικόνα*, η *ικανότητα να σκέφτεται και να μαθαίνει κανείς*, η *θετική συνύπαρξη και αλληλεπίδραση* κ.α.

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας η «Ψυχική υγεία ορίζεται ως μία κατάσταση ευημερίας στην οποία κάθε άτομο συνειδητοποιεί τις δικές του δυνατότητες, μπορεί να αντεπεξέλθει στις φυσιολογικές δυσκολίες της ζωής, να ζει και να εργάζεται με άνεση μέσα στην κοινότητα και να ικανοποιείται από τα προσωπικά του χαρακτηριστικά και τα επιτεύγματα».

Σε μία ευρύτερη έννοια όπως αυτή δόθηκε στη Μεγάλη Βρετανία η ψυχική υγεία μπορεί να ταυτιστεί με τις ακόλουθες ικανότητες του ατόμου:

- την ικανότητα να μπορεί να αναπτυχθεί ψυχολογικά, συναισθηματικά και νοητικά
- την ικανότητά του να μπορεί να δημιουργεί, να εξελίσσει και να διατηρεί διαπροσωπικές σχέσεις αμοιβαίας ικανοποίησης
- την ικανότητά του να αντιλαμβάνεται τον εσωτερικό κόσμο των άλλων για να επιδείξει «ενσυναίσθηση»
- την ικανότητά του να αντιλαμβάνεται το ψυχολογικό στρες ως διαδικασία ανάπτυξης που σε καμμία περίπτωση δεν παρεμποδίζει και δε βλάπτει την περαιτέρω εξέλιξή του

Η πλήρης κατανόηση για το τι είναι ψυχική υγεία, και πιο γενικά ψυχική λειτουργεία, είναι ιδιαίτερα σημαντική καθώς μέσω αυτής μπορεί κανείς εν συνεχεία να προσδιορίσει την έννοια των ψυχικών διαταραχών ή ψυχικών ασθενειών.

1.2 Ψυχικές Ασθένειες

Ως ψυχική ασθένεια θα μπορούσε να οριστεί η πάθηση εκείνη μέσα από την οποία επηρεάζονται βασικές λειτουργίες του κεντρικού νευρικού συστήματος, όπως η προσοχή, η αντίληψη, το συναίσθημα, η κρίση, η προσοχή, η μνήμη κ.α (Χολέβα, 2016). Συνεπώς, ένα άτομο το οποίο πάσχει από κάποια ψυχική διαταραχή επηρεάζεται σημαντικά για το πώς σκέπτεται, αισθάνεται και συμπεριφέρεται απέναντι στους άλλους.

Τα τελευταία χρόνια οι ψυχικές διαταραχές επηρεάζουν ένα μεγάλο μέρος της παγκόσμιας κοινότητας. Έχει αποδειχτεί ιατρικά, ότι πάνω από το 25% του γενικού πληθυσμού ή διαφορετικά ένας στους τέσσερις, κάποια στιγμή αναμένεται να αναπτύξει κάποιου είδους ψυχική ασθένεια σε κάποια φάση της ζωής του. Σύμφωνα με την έκθεση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, μάλιστα, οι ψυχικές διαταραχές εμφανίζονται στις υψηλότερες θέσεις στον πίνακα με τις πιο σημαντικές ασθένειες με βάση την επαγόμενη ανικανότητα. Εκτιμάται, ότι περίπου στα 450 εκατομμύρια άτομα, αυτή τη στιγμή εμφανίζουν κάποια ψυχική διαταραχή ενώ προβλέψεις δίνουν, ότι μέχρι το 2020 οι νευροψυχιατρικές διαταραχές θα αντιστοιχούν στο 15% της παγκόσμιας αναπηρίας, με την κατάθλιψη να αποτελεί μία από τις πιο κύριες ψυχικές ασθένειες.

Πολλοί είναι αυτοί, οι οποίοι κατά καιρούς έχουν προσπαθήσει να βρουν την αίτια των ψυχικών διαταραχών. Ωστόσο, όπως προκύπτει, η πηγή προέλευσης αυτών δεν είναι μία, αλλά σε πολλές περιπτώσεις υπάρχει ένα συνδυασμός παραγόντων που οδηγούν σε αυτές. Σύμφωνα με τις θεωρίες της σύγχρονης Δυτικής ψυχιατρικής, οι ψυχικές ασθένειες βασίζονται σε ένα βιοψυχοκοινωνικό μοντέλο, το οποίο περιλαμβάνει τόσο βιολογικούς και ψυχολογικούς παράγοντες όσο και κοινωνικούς. Από την άλλη, η βιολογική ψυχιατρική ακολουθεί ένα βιοϊατρικό πρότυπο μέσω του οποίου οι ψυχικές διαταραχές είναι αποτέλεσμα διαταραχών των κυκλωμάτων του εγκεφάλου, που πιθανότατα προκαλούνται από κάποια βλάβη στις αναπτυξιακές

διαδικασίες. Ακόμη, ορισμένες έρευνες έχουν δείξει, ότι οι ψυχικές ασθένειες μπορούν να συνδεθούν και με τη κληρονομικότητα, με ποικίλα γονίδια τα οποία μεταλαμπαδεύονται μέσω του DNA να μπορούν να παίξουν σημαντικό ρόλο στη δημιουργία ψυχικών διαταραχών, αν και η αξιόπιστη ταυτοποίηση της σύνδεσης μεταξύ συγκεκριμένων γονιδίων με συγκεκριμένες διαταραχές δεν έχει υπάρξει. Παράλληλα, τη τελευταία δεκαετία, οι κοινωνικο-οικονομικοί παράγοντες είναι αυτοί που φαίνεται να ενοχοποιούνται κατά ένα πολύ μεγάλο μέρος για την πρόκληση ψυχικών διαταραχών, όπως η φτώχεια, η ανεργία, το χαμηλό εκπαιδευτικό υπόβαθρο, ή η οικονομική κρίση κ.α. Οι κοινές ψυχικές διαταραχές φαίνεται να επικρατούν κυρίως περισσότερο μεταξύ ατόμων με χαμηλό εισόδημα και ανεξαρτήτου κοινωνικής ή επαγγελματικής τάξης. Αν και ευρήματα από μελέτες, έχουν υποδείξει ότι αυτό δε σχετίζεται τόσο με τη ανάπτυξη των ασθενειών αυτών αλλά περισσότερο με την επιδείνωση ή χρονιότητα τους.

Είναι πάντως γεγονός, ότι ανεξάρτητα ποιά είναι η πραγματική αιτία πρόκλησης των ψυχικών διαταραχών, αυτές έχουν σοβαρές επιπτώσεις στη ζωή του ατόμου, που πάσχει από αυτές. Αρχικά το άτομο, το οποίο πάσχει από κάποια ψυχική ασθένεια, πολλές φορές αδυνατεί να εργαστεί, ή να προσφέρει πράγματα σε άλλους ή να επικοινωνήσει, να διασκεδάσει, πράγμα το οποίο τον καθιστά αυτόματα κοινωνικά περιθωριοποιημένο στις περισσότερες των περιπτώσεων. Παράλληλα, τα άτομα αυτά διακρίνονται από ένα συνεχές αίσθημα ανησυχίας, εξαιτίας της μη ανταπόκρισής τους σε ευθύνες απέναντι στην οικογένεια και σε φίλους. Έτσι, δεν είναι λίγοι αυτοί οι οποίοι αποκρύπτουν την ασθένειά τους, με φόβο μην απορριφθούν από το συγγενικό τους περιβάλλον ή στιγματιστούν από τον κοινωνικό περίγυρο.

Η οικογένεια, επίσης, είναι ένα κομμάτι το οποίο επηρεάζεται άμεσα από ένα άτομο, το οποίο πάσχει από κάποια ψυχική ασθένεια. Οι οικογένειες, αυτές, αναγκάζονται όχι μόνο να προσφέρουν υλική και συναισθηματική στήριξη, αλλά θα πρέπει εκ νέου να προσαρμόσουν ένα νέο τρόπο ζωής, ο οποίος θα συμβαδίζει με τη ζωή του πάσχοντα. Έτσι, γίνεται λόγος για τις χαμένες ευκαιρίες που δημιουργούνται στα μέλη της οικογένειας, εξαιτίας της φροντίδας ενός τέτοιου ανθρώπου, επειδή αυτός πλέον καθίσταται μη-παραγωγικός. Μια ανθρώπινη διάσταση, που είναι δύσκολο να ποσοτικοποιηθεί και να εκτιμηθεί.

Οι επιπτώσεις των ψυχικών διαταραχών στις κοινότητες είναι τέλος, μεγάλες και πολύπλευρες. Αρχικά, οι κοινότητες φέρουν το τεράστιο κόστος περίθαλψης αυτών των ατόμων, εν συνεχεία είναι η απώλεια παραγωγικότητας ενώ δεν παύουν και τα νομικά προβλήματα, τα οποία συνδέονται με περιστατικά βίας και τα οποία σχετίζονται με μερικές από τις ψυχικές διαταραχές.

1.2.1 Ταξινόμηση Ψυχικών Ασθενειών

Έναν πλήρη κατάλογο όλων των ψυχικών και συμπεριφορικών διαταραχών, μπορεί κανείς να βρει στο εγχειρίδιο της Παγκόσμιας Ταξινόμησης Νόσων (International Classification of Diseases ICD-10), όπως αυτός διατυπώθηκε από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας. Ωστόσο, οι κυριότερες ψυχικές ασθένειες εξ'αυτών είναι:

- **Η Ψύχωση**

Θεωρείται μία από τις πιο σοβαρές ψυχικές ασθένειες. Χαρακτηριστικό της είναι, η διατάραξη σε τόσο μεγάλο βαθμό της σκέψης, του συναισθήματος, της επικοινωνίας και της συμπεριφοράς του ατόμου, με αποτέλεσμα να μην μπορεί καθόλου να ανταπεξέλθει στις καθημερινές απαιτήσεις της ζωής. Πολλές φορές μάλιστα, τα άτομα αυτά διακρίνονται από ψευδαισθήσεις και απώλεια επαφής με την πραγματικότητα καθώς και έλλειψη επίγνωσης του νοσηρού (Νέστορος,2013).

- **Νευρώσεις**

Τα άτομα τα οποία πάσχουν από νευρικές διαταραχές, συνδέονται κυρίως με αγχώδεις διαταραχές ή διαταραχές διάθεσης. Στις αγχώδεις διαταραχές, το άτομο εμφανίζει έντονα συμπτώματα άγχους, που ορίζονται ως ένα δυσάρεστο συναίσθημα φόβου ή ανησυχίας το οποίο συνήθως συνοδεύεται από παθολογικά συμπτώματα εγρήγορσης όπως αυξημένη καρδιακή συχνότητα, αυξημένη αρτηριακή πίεση, εφίδρωση, μυδρίαση κ.α. Από την άλλη οι διαταραχές διάθεσης, περιλαμβάνουν κατά κύριο λόγο συμπτώματα κατάθλιψης, όπου το άτομο έχει μια μόνιμη θλίψη και δεν βρίσκει κάποια ευχαρίστηση στη ζωή και σε δραστηριότητες που του προσέφεραν ικανοποίηση στο παρελθόν. Και στις δύο περιπτώσεις, το άτομο βιώνει πολλά

υποκειμενικά ενοχλήματα, τα οποία είναι δυσπροσαρμοστικά προς το εγώ του (Νέστορος,2013).

- **Οι Διαταραχές της Προσωπικότητας**

Οι διαταραχές προσωπικότητας ταξινομούνται στις χρόνιες ψυχικές ασθένειες, που είναι δύσκολο να θεραπευτούν ή να τροποποιηθούν. Ένα κοινό γνώρισμα των διαταραχών προσωπικότητας είναι ότι πρόκειται για βαθιά ριζωμένα χαρακτηριστικά και ιδιαίτερα άκαμπτα. Τα άτομα αυτά δεν προσαρμόζονται εύκολα στις αλλαγές και δεν αλλάζουν τον τρόπο που αντιλαμβάνονται καταστάσεις, διαπροσωπικές και άλλες. Επίσης, δεν αλλάζουν τον τρόπο που αντιδρούν σε καταστάσεις, κάτι το οποίο συνήθως δε δημιουργεί πρόβλημα ή ανησυχία στο ίδιο το άτομο αλλά δημιουργεί προβλήματα στους γύρω του. Οι παραπάνω διαταραχές της συμπεριφοράς είναι εναρμονισμένες με το εγώ του ατόμου, δηλαδή τα ίδια τα άτομα δεν θεωρούν πως η συμπεριφορά τους είναι δυσπροσαρμοστική ή έχει αντίκτυπο στους άλλους και, γ'αυτό το λόγο, το άτομο δεν θεωρεί υπεύθυνο για τα ψυχολογικά προβλήματά του, τον εαυτό του, αλλά ενοχοποιεί την κοινωνία, άλλα άτομα κ.λπ.(Νέστορος,2013)

1.3 Δομές Ψυχικής Υγείας στην Ελλάδα

Όπως αναφέρθηκε και στην προηγούμενη ενότητα, οι ψυχικές διαταραχές έχουν σημαντικές επιπτώσεις τόσο στη ζωή του ατόμου που πάσχει από αυτές, όσο και στο άμεσο οικογενειακό περιβάλλον και στη κοινότητα που διαμένει. Η φροντίδα των ατόμων αυτών και η επανένταξη τους σε ένα φυσιολογικό περιβάλλον καθίσταται μείζονος σημασίας. Μέχρι πριν κάποια χρόνια, η φροντίδα και θεραπεία αυτών των ατόμων, συνδεόταν αποκλειστικά με τον εγκλεισμό τους σε κάποιο ψυχιατρικό ίδρυμα. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει προσπάθειες προς την αποασυλοποίηση των ψυχικά ασθενών, με την φροντίδα αυτών, να αναλαμβάνουν κοινοτικές υπηρεσίες, που θα είναι ενταγμένες στις γενικές υπηρεσίες υγείας. Έτσι, η ιδρυματική πρόνοια αλλάζει κατεύθυνση προς την κοινοτική φροντίδα, κάποια από τα χαρακτηριστικά της οποίας είναι: οι υπηρεσίες κατ'οίκον, περίθαλψη σε Γενικά Νοσοκομεία για την αντιμετώπιση των οξέων περιστατικών, δυνατότητες στέγασης

σε μακροπρόθεσμη βάση μέσα στην κοινότητα, επανένταξη στο εργασιακό περιβάλλον, εξατομικευμένη περίθαλψη κ.α

Τέτοιες προσπάθειες για τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας ψυχιατρικής περίθαλψης από ελληνικής πλευράς, πραγματοποιήθηκαν μέσω του εθνικού προγράμματος ψυχιατρικής μεταρρύθμισης «ΨΥΧΑΡΓΩΣ». Πρόκειται για ένα δεκαετές πρόγραμμα, το οποίο καταρτίστηκε με σκοπό την ανάπτυξη κοινοτικών υπηρεσιών ψυχικής υγείας που θα αποσκοπούν στην κοινωνική ένταξη και επανένταξη, καθώς και στην επαγγελματική ένταξη των ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας στην αγορά εργασίας.

Η πρώτη φάση του προγράμματος «ΨΥΧΑΡΓΩΣ» (2000-2001) ήταν ενσωματωμένο στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Καταπολέμηση του αποκλεισμού από την αγορά εργασίας», ως «Ειδικό πρόγραμμα ολοκληρωμένης παρέμβασης για την κοινωνικοοικονομική ένταξη ατόμων με ψυχικά και νοητικά προβλήματα» και χρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και από το Ελληνικό Δημόσιο (Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων). Η δεύτερη φάση του προγράμματος άνηκε στην περίοδο 2001 – 2007 και αφορούσε στη δημιουργία δομών ψυχικής υγείας σε όλη την χώρα. Στόχος τους είναι η πρόληψη, διάγνωση, θεραπεία, περίθαλψη καθώς και ψυχοκοινωνική αποκατάσταση και κοινωνική επανένταξη των ατόμων που πάσχουν από ψυχικές διαταραχές.

1.3.1 Πρότυπα Οργάνωσης Μονάδων Ψυχικής Υγείας

Προκειμένου να εξασφαλίζεται το επιστημονικό έργο, το οποίο παράγουν οι μονάδες ψυχικής υγείας τέθηκαν συγκεκριμένες προδιαγραφές οργάνωσης και λειτουργίας ανά τύπο μονάδας ψυχικής υγείας.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ Αριθμός. Φύλλου 2444, 14 Δεκεμβρίου 2009) και όπως αναφέρεται στο Άρθρο 1 -το οποίο αφορά στις Αρχές- τα Κέντρα Ημέρας του άρθρου 8 του Ν. 2716/99 διέπονται από και εφαρμόζουν τις ακόλουθες αρχές:

α. Τις αρχές που ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 1 του Ν. 2716/9.

β. Τις αρχές προστασίας των δικαιωμάτων των ατόμων με ψυχικές διαταραχές όπως αυτές αναφέρονται στο άρθρο 2 παρ. 3 του Ν. 2716/99 καθώς και κάθε άλλου συνταγματικού τους δικαιώματος ως πολιτών.

γ. Τις αρχές και τους στόχους της Συναινετικής Διακήρυξης για την Ψυχοκοινωνική Αποκατάσταση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας και της Παγκόσμιας Εταιρείας για την Ψυχοκοινωνική Αποκατάσταση, όπως αυτή δημοσιεύτηκε στην WHO/MNH/MND/96.2 έκδοση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας.

1.4.1 Οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις/ Κοιν.Σ.Επ.

Σύμφωνα με το Άρθρο 2 της Εφημερίδας της Κυβέρνησης, η Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση/Κοιν.Σ.Επ. είναι ένας αστικός συνεταιρισμός με κοινωνικό σκοπό, ο οποίος διαθέτει από το νόμο την εμπορική ιδιότητα. Τα μέλη της μπορεί να είναι φυσικά πρόσωπα ή φυσικά και νομικά πρόσωπα και συμμετέχουν σε αυτή με μία ψήφο, ανεξάρτητα από το πόσες συνεταιριστικές μερίδες κατέχει κάθε μέλος της επιχείρησης. Ειδικότερα, κάθε μέλος διαθέτει τουλάχιστον μία υποχρεωτική συνεταιριστική μερίδα και έως πέντε (5) προαιρετικές, ενώ κάποιος ο οποίος είναι μέλος μίας Κοιν.Σ.Επ. δεν έχει το δικαίωμα να μετέχει σε άλλη, η οποία βρίσκεται στην ίδια Περιφερειακή Ενότητα και έχει τον ίδιο καταστατικό σκοπό.

Συνεπώς, μία Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση/Κοιν.Σ.Επ. διοικείται ισότιμα από τα μέλη της, στοχεύει στο συλλογικό όφελος, εστιάζοντας το ενδιαφέρον της στις ευπαθείς πληθυσμιακές ομάδες, με απώτερο σκοπό τη στήριξη του κοινωνικού συμφέροντος και όχι την κερδοφορία.

Αδιαμφισβήτητα αισιόδοξο γεγονός αποτελούν τα πολλά παραδείγματα Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων που έχουν δημιουργηθεί παγκόσμια, διαδίδοντας και παράλληλα ενισχύοντας το μήνυμα του ανθρωπισμού έμπρακτα, μέσα από τις ευκαιρίες που δίνουν για συνεργατική εργασία σε ένα πλαίσιο το οποίο είναι στραμμένο στο συλλογική ευημερία και εξέλιξη.

Οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις/Κοιν.Σ.Επ. ανάλογα με τον ειδικό σκοπό που τις διέπει χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες:

- ο τις Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις/Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης,
- ο τις Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις/Κοιν.Σ.Επ. Κοινωνικής Φροντίδας και
- ο τις Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις/Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικού και Παραγωγικού Σκοπού.

Ειδικότερα, η πρώτη κατηγορία με το όνομα Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης, αφορά στην ένταξη των ατόμων που ανήκουν στις Ευάλωτες Ομάδες Πληθυσμού, δηλαδή των ατόμων με αναπηρίες, των εξαρτημένων ή απεξαρτημένων ατόμων από ουσίες, των οροθετικών, των φυλακισμένων και αποφυλακισμένων, των ανήλικων παραβατών και όσων υποφέρουν από φτώχεια, στην οικονομική και κοινωνική ζωή.

Επιπλέον, οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης/ Κοι.Σ.Π.Ε, θεωρούνται Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις/Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης και υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου και συγκεκριμένα από τις διατάξεις του άρθρου 12 του νόμου 2716/1999, συμπληρωματικά από τις διατάξεις του 1667/1986 και τέλος όσων ορίζει το άρθρο 12 του νόμου 3842/2010

Στις συγκεκριμένες επιχειρήσεις το 40% κατ' ελάχιστο των εργαζομένων, θα πρέπει να προέρχεται σε σταθερή βάση από τις Ευάλωτες Ομάδες Πληθυσμού. Για τη σύστασή τους απαιτούνται τουλάχιστον επτά (7) πρόσωπα.

Η επόμενη κατηγορία ονομάζεται Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις/Κοιν.Σ.Επ. Κοινωνικής Φροντίδας και για τη δημιουργία τους απαιτούνται τουλάχιστον πέντε (5) πρόσωπα. Σε αυτή την περίπτωση πρόκειται για επιχειρήσεις οι οποίες επικεντρώνονται στην παραγωγή και παροχή προϊόντων και υπηρεσιών κοινωνικού χαρακτήρα σε ειδικές ομάδες πληθυσμού, όπως είναι οι ηλικιωμένοι, τα παιδιά, τα βρέφη, τα άτομα με αναπηρίες και τα άτομα με χρόνιες παθήσεις.

Τέλος, η τρίτη κατηγορία είναι οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις/Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικού και Παραγωγικού Σκοπού. Για τη σύστασή τους απαιτούνται τουλάχιστον πέντε (5) πρόσωπα και έχουν ως σκοπό την παραγωγή προϊόντων και την παροχή υπηρεσιών, ώστε να καταφέρουν να ικανοποιήσουν τις ανάγκες που προκύπτουν σε μία συλλογικότητα, σε τομείς οι οποίοι σχετίζονται με τον πολιτισμό, το περιβάλλον, την εκπαίδευση, την οικολογία, τις παροχές κοινής ωφέλειας, την αξιοποίηση τοπικών προϊόντων, τη διατήρηση παραδοσιακών δραστηριοτήτων και επαγγελμάτων.

1.4.1.1 «ΟΙ ΓΕΦΥΡΕΣ» ως περίπτωση Κοιν.Σ.Επ.¹

Ο Σύλλογος για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ.) Πάτρας, όπως αναφέρθηκε και προγενέστερα, είναι ένας μεικτός σύλλογος, ο οποίος δημιουργήθηκε το 2003 και αποτελείται από λήπτες υπηρεσιών ψυχικής υγείας, τις οικογένειες φροντιστές τους, εθελοντές, επαγγελματίες ψυχικής υγείας και ευαισθητοποιημένους πολίτες. Συνολικά, τα μέλη του Συλλόγου για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ.) Πάτρας είναι περισσότερα από 450 άτομα. Ο Σύλλογος συνιστά το βασικό φορέα αυτοοργάνωσης και αυτοεκπροσώπησης των ατόμων με ψυχιατρική εμπειρία, των οικογενειών τους και των φίλων τους.

Ο Σύλλογος για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ.) Πάτρας είναι μία Μη Κυβερνητική Οργάνωση και μέλος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία. Επιπλέον, έχει διακριθεί με το βραβείο συλλογικής δράσης «ΝΗΣΙΔΕΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ 2011» στο πλαίσιο του πανελλαδικού διαγωνισμού που διοργανώνει κάθε δύο έτη «Η κίνηση Πολιτών για μία Ανοιχτή Κοινωνία» και το Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού και έχει λάβει χρηματικό βραβείο από τον οργανισμό της EUROCHARITY.

---

¹ <http://sopsipatron.gr/ypiresies/>

1.4.1.2 Το στέκι ΗΒΗ του Σ.Ο.Ψ.Υ. στην Πάτρα ως περίπτωση Κοιν.Σ.Επ.²

Το «Ολοήμερο Κοινωνικό Στέκι Ψυχικής Υγείας για Εφήβους Παιδιά και Ενήλικες» συνιστά ένα εγχείρημα το οποίο έχει θέσει ως στόχο του να λειτουργήσει ως αντισταθμιστικός παράγοντας στη μείωση ή και την ανεπάρκεια που υφίστανται στις παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες τα άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας καθώς επίσης και στην άμβλυνση του κοινωνικού στιγματισμού των ατόμων αυτών.

Βασικός στόχος του έργου είναι η αύξηση της παροχής κοινωνικής πρόνοιας σε εφήβους και ενήλικες με προβλήματα ψυχικής υγείας, μία ευπαθή κοινωνικά ομάδα η οποία βιώνει καθημερινά δυσκολίες και συναντά σκοπέλους σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο. Επιμέρους στόχος του έργου αποτελεί η καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού των ατόμων αυτών μέσα από δράσεις ευαισθητοποίησης (ημερίδες, ενημερωτικές εκδηλώσεις) και πολιτιστικές δράσεις (θεατρικά έργα και μουσικές παραστάσεις) με την ενεργή συμμετοχή όλων.

Ειδικότερα, κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου, ο Σύλλογος Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ.) Πάτρας θα δημιουργήσει ένα κοινωνικό στέκι προσφέροντας δωρεάν υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και πρωτοβάθμιας φροντίδας ψυχικής υγείας και επίσης θα διαθέσει χώρο συνεστίασης, κοινωνικών δρώμενων και ανάγνωσης όχι μόνο για ψυχικά πάσχοντες και τους οικογενειακούς φροντιστές τους, αλλά και για ενεργούς πολίτες της τοπικής κοινωνίας.

Το έργο χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του Προγράμματος «Είμαστε όλοι Πολίτες», το οποίο είναι μέρος του συνολικού Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του ΕΟΧ για την Ελλάδα. Διαχειριστής Επιχορήγησης του Προγράμματος είναι το Ίδρυμα Μποδοσάκη. Στόχος του Προγράμματος είναι η ενδυνάμωση της κοινωνίας των πολιτών στη χώρα μας και η ενίσχυση της κοινωνικής δικαιοσύνης, της δημοκρατίας και της βιώσιμης ανάπτυξης.

---

² <http://www.ivisopsipatras.gr/p/blog-page.html>

1.4.2 Οι Κινητές Μονάδες Ψυχικής Υγείας³

Οι Κινητές Μονάδες Ψυχικής Υγείας, σύμφωνα με τους Ν.Δ 2592/1953 και του Ν. 1937/83, μπορούν να ενσωματωθούν ως μονάδες τόσο πανεπιστημιακών ψυχιατρικών νοσοκομείων όσο και πανεπιστημιακών ινστιτούτων ψυχικής υγείας αλλά και πανεπιστημιακών μονάδων που έχουν ως αντικείμενο την προαγωγή της ψυχικής υγείας.

Κύρια δραστηριότητα τους είναι οι υπηρεσίες πρόληψης, διάγνωσης, εκτίμησης και περίθαλψης κατ'οίκον α) σε τομείς ψυχικής υγείας που η γεωγραφική τους έκταση και διαμόρφωση, η οικιστική τους διασπορά καθώς και οι κοινωνικές, οικονομικές και πολιτισμικές συνθήκες σε συνδυασμό με τη φύση των ψυχικών ασθενειών, δυσκολεύουν την πρόσβαση των κατοίκων των περιοχών αυτών σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας και β) σε τομείς ψυχικής υγείας όταν δεν υπάρχουν επαρκείς υπηρεσίες ψυχικής υγείας. Παράλληλα, προσφέρουν υπηρεσίες που αφορούν τη ψυχοκοινωνική αποκατάσταση καθώς και προγράμματα αγωγής κοινότητας.

Οι υπηρεσίες των Κινητών Μονάδων Ψυχικής Υγείας απευθύνονται τόσο σε παιδιά και εφήβους καθώς και σε ενήλικες ασθενείς με ψυχικές διαταραχές και σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα αλλά και σε άτομα με διαταραχές συμπεριφοράς καθώς και διαταραχές αυτιστικού τύπου (www.psychargos.gov.gr).

³ <http://www.psychargos.gov.gr/Default.aspx?id=26196&nt=19&lang=1>

1.4.3 Κέντρα Ημέρας ⁴

Όσον αφορά το σκοπό του Κέντρου Ημέρας, αυτός ορίζεται από την Εφημερίδα της Κυβέρνησης στο Άρθρο 3 ως εξής:

«Σκοπός του Κέντρου Ημέρας είναι η παραμονή στην κοινότητα του ατόμου που ωφελείται των υπηρεσιών του, η αποτροπή της κοινωνικής απομόνωσης και περιθωριοποίησής του, η βελτίωση εκείνων των δεξιοτήτων και ικανοτήτων που επιτρέπουν την κοινωνική ενσωμάτωση και την αύξηση της διαπραγματευτικής/ διεκδικητικής του ικανότητας, ώστε να ασκεί τα δικαιώματά του ως πολίτης.

Το Κέντρο Ημέρας επιδιώκει την επίτευξη του σκοπού του μέσα από την ενεργοποίηση κατάλληλων παρεμβάσεων σε ατομικό, ομαδικό και συλλογικό – κοινωνικό επίπεδο, σε συνεργασία με άλλες μονάδες ψυχικής υγείας του Τομέα Ψυχικής Υγείας στον οποίο ανήκει και με τις οποίες λειτουργεί σε δίκτυο».

➤ Σε ποιους απευθύνεται το Κέντρο Ημέρας

Σύμφωνα με το Άρθρο 4 της Εφημερίδας της Κυβέρνησης με τίτλο «Επωφελούμενοι του Κέντρου Ημέρας» διευκρινίζεται ότι: Το Κέντρο Ημέρας απευθύνεται σε: παιδιά, εφήβους, ενήλικες και ηλικιωμένους με: I. ψυχικές διαταραχές, συμπεριλαμβανομένων των διαταραχών του φάσματος του αυτισμού και των ανοιών, II. νοητική υστέρηση και δευτερογενείς ψυχικές διαταραχές, III. προβλήματα σωματικής υγείας και δευτερογενείς ψυχικές διαταραχές, για τα οποία απαιτείται η παροχή υπηρεσιών ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, αποκατάστασης και ένταξης / επανένταξης, άτομα τα οποία απειλούνται ή βιώνουν κοινωνικό αποκλεισμό λόγω σοβαρών ψυχοκοινωνικών προβλημάτων, οικογένειες των άμεσα επωφελούμενων, τις οποίες εντάσσει στις παρεμβάσεις του, είτε ως αποδέκτες των υπηρεσιών του (ιδιαίτερα με στόχο τη μείωση της επιβάρυνσής τους) είτε ως θεραπευτικούς και αποκαταστασιακούς πόρους.

Σε συνεργασία με τις υπόλοιπες μονάδες ψυχικής υγείας οι οποίες συγκροτούν τον Τομέα Ψυχικής Υγείας, το Κέντρο Ημέρας απευθύνεται στην τοπική κοινότητα είτε κινητοποιώντας τους πόρους της, είτε πραγματοποιώντας παρεμβάσεις ευαισθητοποίησης του πληθυσμού σε θέματα ψυχικής υγείας και καταπολέμησης των

⁴ <http://www.psychargos.gov.gr/Default.aspx?id=26048&nt=19>

προκαταλήψεων και του στίγματος της ψυχικής ασθένειας. Οι υπηρεσίες και ο τρόπος οργάνωσης και λειτουργίας των Κέντρων Ημέρας εξειδικεύονται ανάλογα με τον πληθυσμό στον οποίο απευθύνονται. Ειδικότερα για τα Κέντρα Ημέρας που απευθύνονται σε παιδιά, εφήβους και άτομα με διαταραχές του αυτιστικού φάσματος είναι απαραίτητη η οργανική διασύνδεση με αντίστοιχους φορείς εκπαίδευσης, ώστε ο επωφελούμενος πληθυσμός ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ) 29963 να υποστηρίζεται κατά τρόπο που να προάγεται η ενσωμάτωση στις αντίστοιχες εκπαιδευτικές διαδικασίες.

➤ Τρόπος παραπομπής στα Κέντρα Ημέρας

Με βάση το Άρθρο 9 της Εφημερίδας της Κυβέρνησης, οι επωφελούμενοι παραπέμπονται στα Κέντρα Ημέρας από άλλες μονάδες ψυχικής υγείας και ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης, υπηρεσίες υγείας ασφαλιστικών φορέων, κοινωνικές υπηρεσίες οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, οργανισμούς κοινωνικής αλληλεγγύης, ιδιώτες ιατρούς. Ο φορέας παραπομπής συντάσσει παραπεμπτικό σημείωμα στο οποίο περιλαμβάνονται πληροφορίες σχετικές με τον παραπεμπόμενο, τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα από τη συμμετοχή του στις δραστηριότητες του Κέντρου Ημέρας και όποιο άλλο στοιχείο θεωρεί χρήσιμο για την καλύτερη γνώση του περιστατικού. Σε περίπτωση αυτοαναφοράς και αν ο ενδιαφερόμενος δεν έχει ψυχιατρική ή ψυχολογική παρακολούθηση, η Πολυκλαδική Ομάδα φροντίζει ώστε να διασυνδεθεί με τις μονάδες των Τομεακών Επιτροπών Ψυχικής Υγείας (Το.Ψ.Υ.), οι οποίες έχουν τη δυνατότητα να του παρέχουν τις προαναφερθείσες υπηρεσίες.

Ακόμα, η Πολυκλαδική Ομάδα αξιολογεί τα αιτήματα και τις ανάγκες των ενδιαφερόμενων μέσω μίας ειδικής συνέντευξης και αφού συλλέξει και λάβει υπόψη της τα στοιχεία του παραπεμπτικού σημειώματος, εκτιμά την καταλληλότητα του πλαισίου για τον ενδιαφερόμενο και θέτει τους όρους συνεργασίας μαζί του καθώς και με όποιον άλλο θεωρείται σκόπιμο να εμπλέκεται στις διαδικασίες.

➤ **Παρεχόμενες Υπηρεσίες- Τομείς περίθαλψης του Κέντρου Ημέρας**

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στο Άρθρο 5 «Παρεχόμενες Υπηρεσίες», το Κέντρο Ημέρας οφείλει να παρέχει υπηρεσίες κατά τρόπο ώστε να επωφελείται όσο το δυνατό μεγαλύτερος αριθμός εξυπηρετούμενων, δηλαδή τα άτομα, οι οικογένειες και η κοινότητα. Οι υπηρεσίες αυτές μπορούν να είναι:

- εκτίμηση αναγκών, εκπόνηση και εφαρμογή εξατομικευμένων σχεδίων φροντίδας και αποκατάστασης,
- εκπαίδευση σε κοινωνικές και ατομικές δεξιότητες,
- θεραπευτικές παρεμβάσεις σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο. Οι θεραπευτικές παρεμβάσεις συμπληρώνουν και δεν αντικαθιστούν αυτές που εφαρμόζονται από το φορέα παραπομπής,
- ανάπτυξη και προαγωγή των επαγγελματικών δεξιοτήτων / επαγγελματικός προσανατολισμός,
- προώθηση στην απασχόληση και εργασιακή ένταξη,
- παρασκευή γευμάτων και εστίαση των επωφελούμενων, απογευματινή κατάκλιση,
- ψυχαγωγικές και πολιτιστικές δραστηριότητες,
- λειτουργία Κοινωνικής Λέσχης,
- προγράμματα υποστήριξης των οικογενειών και εφαρμογής ειδικών θεραπευτικών παρεμβάσεων (ψυχοεκπαίδευση),
- προγράμματα εκπαίδευσης για το προσωπικό, νέους επαγγελματίες και εθελοντές,
- συνεχής αξιολόγηση των δραστηριοτήτων και ανάλογες ερευνητικές δραστηριότητες,
- προγράμματα ενημέρωσης της κοινότητας για την καταπολέμηση του κοινωνικού στίγματος και των προκαταλήψεων που σχετίζονται με τις ψυχικές διαταραχές.

Τα Κέντρα Ημέρας λειτουργούν καθημερινά σε πρωινή και απογευματινή βάση, το ωράριό τους δύναται να επεκταθεί ανάλογα με τις δραστηριότητες στη διάρκεια του Σαββατοκύριακου. Οι υπηρεσίες τους σχεδιάζονται από τον Επιστημονικά Υπεύθυνο και την Πολυκλαδική Ομάδα και προγραμματίζονται σε εξαμηνιαία βάση. Παρέχονται ανάλογα με το είδος τους σε ατομικό ή/και ομαδικό επίπεδο, εντός ή

εκτός των χώρων του Κέντρου Ημέρας. Ο κάθε επωφελούμενος συμμετέχει σε επιλεγμένες δραστηριότητες και για ορισμένο χρόνο, όπως αυτό προκύπτει από το Εξατομικευμένο Σχέδιο Φροντίδας και Αποκατάστασης. Το Σχέδιο αυτό καταρτίζεται σε εξαμηνιαία βάση για κάθε επωφελούμενο και σε αυτό καταγράφονται λεπτομερώς και συστηματικά τα ανωτέρω στοιχεία.

Στο κομμάτι που σχετίζεται με την εκπόνηση καθώς και με την εφαρμογή και αξιολόγηση του Εξατομικευμένου Σχεδίου Φροντίδας και Αποκατάστασης πρέπει να λαμβάνει υπόψη παρεμβάσεις που αφορούν το ίδιο άτομο και υλοποιούνται από άλλες Μονάδες Ψυχικής Υγείας (Κέντρο Ψυχικής Υγείας, Ψυχιατρικό Τμήμα Γενικού Νοσοκομείου). Το περιεχόμενο του Εξατομικευμένου Σχεδίου Φροντίδας και Αποκατάστασης αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης με τον επωφελούμενο και καταλήγει στην υπογραφή συμβολαίου μεταξύ των δύο μερών. Στοσυμβόλαιο περιλαμβάνονται οι εκατέρωθεν υποχρεώσεις, οι στόχοι του εξατομικευμένου σχεδίου, η διάρκεια και η μεθοδολογία αξιολόγησής του.

Τέλος, σε περιοχές όπου δεν υπάρχουν άλλες υπηρεσίες ψυχικής υγείας, το Κέντρο Ημέρας έχει τη δυνατότητα-εφόσον στελεχώνεται από αντίστοιχες ειδικότητες-να καλύπτει ανάγκες ψυχιατρικής παρακολούθησης ασθενών και εφαρμογής θεραπευτικών παρεμβάσεων.

➤ **Αξιολόγηση του Κέντρου Ημέρας**

Λαμβάνοντας υπόψη το Άρθρο 11 της Εφημερίδας της Κυβέρνησης, η αξιολόγηση, θεωρείται μία διαδικασία η οποία επιτρέπει τη συνεχή βελτίωση της λειτουργίας ενός οργανισμού, της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών καθώς και της λειτουργικότητας και αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεών του σε ατομικό, οικογενειακό και συλλογικό- κοινοτικό επίπεδο. Για αυτούς τους λόγους συνιστά μία από τις κύριες δραστηριότητες των Κέντρων Ημέρας. Ειδικότερα, οι άξονες στους οποίους κινείται για να διεξαχθεί η διαδικασία της αξιολόγησης είναι οι ακόλουθοι: μοντέλο οργάνωσης και πόροι, απαρτίωση δικτύου υπηρεσιών ψυχικής υγείας, εξοπλισμός, συντήρηση, φυσικό περιβάλλον, διαχείριση, συνεχιζόμενη κατάρτιση και ικανοποίηση προσωπικού, χαρακτηριστικά των εξυπηρετούμενων και των παρεχόμενων υπηρεσιών, αποτελεσματική εξυπηρέτηση των ληπτών των υπηρεσιών, ικανοποίηση των ίδιων, των οικογενειών τους και των φορέων παραπομπής, συνεχής

βελτίωση της ποιότητας, κλινική τεκμηρίωση και πληροφοριακό σύστημα, σχέσεις με την κοινότητα, σχέσεις με τις οικογένειες, σχέσεις με εθελοντές και με τον πληθυσμό.

Καταλήγοντας, όσον αφορά το κομμάτι το οποίο σχετίζεται με την εξωτερική αξιολόγηση των Κέντρων Ημέρας, αρμόδια είναι η Τομεακή Επιτροπή Ψυχικής Υγείας (Το.Ψ.Υ.) καθώς και η επιτροπή του άρθρου 15 της Υπουργικής απόφασης 1962//21-09-00. Η εσωτερική αξιολόγηση διεξάγεται κάθε χρόνο από την Πολυκλαδική Ομάδα και συντάσσεται σχετική έκθεση με ευθύνη του Επιστημονικού Υπευθύνου. Η έκθεση περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, στοιχεία σχετικά με τον όγκο και την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, των χαρακτηριστικών των εξυπηρετούμενων, της κινητοποίησης ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ) 29965 κοινοτικών πόρων, της συμμετοχής των οικογενειών, της διασύνδεσης με τις υπόλοιπες μονάδες της Τομεακής Επιτροπής Ψυχικής Υγείας (Το.Ψ.Υ.) και των αντίστοιχων αποτελεσμάτων. Ωστόσο, ιδιαίτερη μνεία οφείλει να γίνεται στις παραπομπές που δεν εξυπηρετήθηκαν και τις παρεμβάσεις για ανάγκες οι οποίες δεν καλύπτονται.

1.3.4 Προστατευόμενα Διαμερίσματα-Ξενώνες ⁵

Ο ξενώνας ως μονάδα ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης αφορά τη φιλοξενία ατόμων με απλές ψυχικές διαταραχές όσο και πιο σοβαρές καταστάσεις, με σκοπό τη διαβίωση, θεραπεία και υποστήριξή τους. Ειδικότερα, αφορά την υποστήριξη ατόμων όταν δεν υπάρχει οικογενειακό περιβάλλον που να μπορεί να αναλάβει τη φροντίδα τους ή κρίνεται ότι η απομάκρυνσή τους από αυτό θεωρείται η πλέον κατάλληλη επιλογή. Η λειτουργία του ξενώνα είναι ανοικτή στη κοινωνία και προσομοιάζει με το οικογενειακό περιβάλλον, η δε χωρητικότητα του δε μπορεί να ξεπερνά τα 15 άτομα.

Οι ειδικότητες των εργαζομένων που καλύπτουν την εικοσιτετράωρη λειτουργία ενός ξενώνα είναι: ψυχίατρος, οικονόμος, ψυχολόγος, νοσηλεύτρια, κοινωνικός λειτουργός, εργοθεραπευτής, διοικητικός, βοηθητικό προσωπικό και ειδικός παιδαγωγός.

Από την άλλη, ένα προστατευόμενο διαμέρισμα αφορά τη στέγαση ατόμων

⁵ <http://www.psychargos.gov.gr/Default.aspx?id=26048&nt=19>

1. που χρειάζονται ψυχογηριατρική φροντίδα,
2. με νοητική υστέρηση και δευτερογενείς ψυχικές ασθένειες και
3. άτομα που μπορούν να ζουν στη κοινότητα αλλά επειδή έχουν χαμηλό βαθμό αυτοδυναμίας έχουν ανάγκη στεγαστικής δομής υψηλής εποπτείας.

Απώτερος σκοπός, των οικοτροφείων είναι να καταστήσουν τους ψυχικά ασθενείς όσο το δυνατό πιο ανεξάρτητους και αυτόνομους, με στόχο να λειτουργήσουν στη κοινότητα επιτυχώς και πλήρως αυτόνομα. Το προσωπικό που απασχολείται στα διαμερίσματα αυτά, είναι το ίδιο με αυτό που θα πρέπει να απασχολείται σε ένα ξενώνα.

Οι υπηρεσίες που θα πρέπει να παρέχουν και τα δύο αυτά είδη μονάδων ψυχικής υγείας και αποκατάστασης είναι:

- Φαρμακευτική αγωγή
- Εκπαίδευση σε δεξιότητες ανεξάρτητης διαβίωσης και σε κοινωνικές δεξιότητες
- ψυχολογική στήριξη των ιδίων και των οικογενειών τους
- επαγγελματική εκπαίδευση και αποκατάσταση
- συμμετοχή σε δίκτυα κοινωνικής υποστήριξης
- συμμετοχές σε δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου
- προγράμματα εκπαίδευσης προσωπικού
- ανάπτυξη γραπτών προτύπων και δεικτών για τη διασφάλιση της ποιότητας της φροντίδας της ψυχικής υγείας (www.psychargos.gov.gr).

Κεφάλαιο 2^ο

Σύλλογος για τη Ψυχική Υγεία- Σ.Ο.Ψ.Υ

2.1 Ιστορικό ίδρυσης του Σ.Ο.Ψ.Υ. Αθήνας⁶

Ο Πανελλήνιος Σύλλογος Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ.) είναι ένα μη κερδοσκοπικό σωματείο που ιδρύθηκε το 1993 και δημιουργήθηκε από την ανάγκη και την επιθυμία πολλών οικογενειών, των οποίων ένα μέλος πάσχει από μία σοβαρή ψυχική ασθένεια, να μοιραστούν την κοινή τους εμπειρία με άλλες οικογένειες που αντιμετωπίζουν παρόμοιο πρόβλημα, να στηριχθούν ο ένας στον άλλο, ώστε να βρουν τη δύναμη και το κουράγιο να αντιμετωπίζουν την ασθένεια, τις δυσκολίες της καθημερινής ζωής και την αγωνία τους για το μέλλον, με κυρίαρχο σκοπό να σταματήσουν να προχωρούν μόνοι και να υπερασπίσουν ενωμένοι τα δικαιώματά τους.

2.2 Ιστορικό ίδρυσης του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας⁷

Ο Σύλλογος για την Ψυχική Υγεία(Σ.Ο.Ψ.Υ.) Πάτρας ιδρύθηκε το 2003 και συνιστά ένα μικτό σύλλογο, ο οποίος αποτελείται από άτομα που αντιμετωπίζουν προβλήματα ψυχικής υγείας, τις οικογένειες φροντιστές τους, εθελοντές, επαγγελματίες ψυχικής υγείας και ευαισθητοποιημένους πολίτες. Είναι μία Μη Κυβερνητική Οργάνωση και συνιστά μέλος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία.Συνολικά, τα μέλη του Συλλόγου για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ.) Πάτρας αριθμούνται σε περισσότερα από τετρακόσια πενήντα(450) άτομα. Ο Σύλλογος αποτελεί το βασικό φορέα αυτοοργάνωσης και αυτοεκπροσώπησης των ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας, των οικογενειών τους και των φίλων τους.

Ειδικότερα, πριν από δεκατρία χρόνια, δηλαδή το 2003, οικογένειες των οποίων κάποιο μέλος αντιμετώπιζε πρόβλημα ψυχικής υγείας συναντήθηκαν με επαγγελματίες ψυχικής υγείας με στόχο τη δημιουργία του Συλλόγου Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία. Το πρώτο σπίτι του Συλλόγου για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ.) Πάτρας, υπήρξε το Πνευματικό Κέντρο του Αγίου Νικολάου Πατρών. Η πρώτη ομάδα που λειτούργησε ήταν η Ομάδα Ψυχοεκπαίδευσης Οικογενειών και οι

⁶ <http://www.psychargos.gov.gr/Default.aspx?id=27218&nt=18>

⁷ <http://sopsipatron.gr/>

συναντήσεις πραγματοποιούνταν δύο φορές το μήνα. Η πρώτη ομάδα που συντάχθηκε για τα άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας, ήταν η ομάδα χορού η οποία εξακολουθεί να υφίσταται μέχρι και σήμερα και μάλιστα με την ίδια εθελόντρια.

Τέσσερα χρόνια αργότερα (2007), ο Δήμος Πατρέων παραχώρησε στο Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας το κτίριο στην οδό Σισίνη 6 και ο Σύλλογος ανέλαβε την ανακαίνισή του. Έτσι, εκείνη την περίοδο δημιουργήθηκε ένα καθημερινό πρόγραμμα ομαδικών δραστηριοτήτων με στόχο την κοινωνική επανένταξη και αποκατάσταση των ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας με την υποστήριξη εθελοντών, ενώ εξακολουθούσαν να πραγματοποιούνται οι δράσεις ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης της κοινότητας, με στόχο την άρση του στίγματος που άρρηκτα συνδέεται με την ψυχική νόσο.

Το 2011, ο Σύλλογος για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ.) Πάτρας διακρίνεται με το βραβείο συλλογικής δράσης «ΝΗΣΙΔΕΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ 2011» στο πλαίσιο του πανελλαδικού διαγωνισμού που διοργανώνει κάθε δύο έτη «Η Κίνηση Πολιτών για μία Ανοιχτή Κοινωνία» και το Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού, ενώ έλαβε χρηματικό βραβείο από τον οργανισμό της EUROCHARITY.

Σήμερα, ο Σύλλογος για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ.) Πάτρας στεγάζεται σε νέο κτίριο, στην οδό Κανάρη 74 με την ευγενική υποστήριξη του Ιδρύματος «Σταύρος Νιάρχος,» ενώ στο κτίριο της οδού Σισίνη 6 πραγματοποιούνται τα εργαστήρια του Συλλόγου. Τέλος, ομάδες, διεκδικήσεις, συλλαλητήρια, συνέδρια, φεστιβάλ ΑΝΤΙΣΤΙΓΜΑ, ημερίδες, εκπαιδεύσεις, προγράμματα, ταξίδια, εκδρομές, camp ενδυνάμωσης, γιορτές, συναυλίες, βραβεύσεις, εκδηλώσεις και μία πλειάδα άλλων δραστηριοτήτων και πρωτοβουλιών συμπληρώνουν και ενισχύουν τη δυναμική πορεία του Συλλόγου για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ.) Πάτρας, ώστε να βελτιώνεται συνεχώς, προσφέροντας ουσιαστική στήριξη σε όσους έχουν ανάγκη.

2.3 Όραμα και Αποστολή του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας⁸

Ο Σύλλογος για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ.) Πάτρας πρεσβεύει ως κυρίαρχο στόχο την ισότιμη κοινωνική ένταξη και στήριξη όλων των ανθρώπων οι οποίοι βρίσκονται αντιμέτωποι με προβλήματα ψυχικής υγείας καθώς και των οικογενειών τους, με

---

⁸ <http://sopsipatron.gr/orama-apostoli/>

όρους που στηρίζονται στην ισονομία και την αξιοπρέπεια, ενώ ως αποστολή του φέρει την παροχή υπηρεσιών ενδυνάμωσης και ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης, με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων οι οποίοι πάσχουν από προβλήματα ψυχικής υγείας καθώς και των οικογενειών τους.

Οι εργαζόμενοι, οι εθελοντές και τα μέλη του Συλλόγου είναι δεσμευμένοι στις αξίες της ισότητας, του σεβασμού στα ανθρώπινα δικαιώματα, της διαφάνειας, της προστασίας του περιβάλλοντος και της κοινωνίας των πολιτών. Η χρηματοδότηση του Συλλόγου προέρχεται από δωρεές, χρηματοδοτικά προγράμματα και γενικότερα από τη στήριξη της κοινότητας. Οι υπηρεσίες παρέχονται δωρεάν και χωρίς καθυστέρηση από έμπειρους και επιστημονικά καταρτισμένους εργαζόμενους και εθελοντές.

2.4 Δομή και Διοικητικά Στελέχη του Σ.Ο.Ψ.Υ.⁹

Μέλη του Πανελληνίου Συλλόγου Οικογενειών (Σ.Ο.Ψ.Υ.) αποτελούν συγγενείς ατόμων με ψυχικά προβλήματα από όλη την Ελλάδα. Συγκεκριμένα, τακτικά μέλη του Σ.Ο.Ψ.Υ. συνιστούν συγγενείς ατόμων τα οποία πάσχουν από κάποια σοβαρή ψυχική διαταραχή, ενώ πρόεδρα μέλη, συνιστούν οι επαγγελματίες ψυχικής υγείας καθώς και άτομα τα οποία είναι ευαισθητοποιημένα σε σχετικά με την ψυχική υγεία θέματα. Το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) του Σ.Ο.Ψ.Υ. αποτελείται από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο, το Γενικό Γραμματέα, τον Ταμία και τα Μέλη, ενώ εκλέγεται από τα τακτικά του μέλη και επικουρείται από Επιστημονική Επιτροπή, η οποία απαρτίζεται από τον Πρόεδρο και δύο Μέλη, ενώ υποστηρίζουνέμπρακτα το έργο του Συλλόγου, παρέχοντας του τις απαραίτητες επιστημονικές γνώσεις.

2.4.1 Δομή και Διοίκηση του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας¹⁰

Ο Σύλλογος για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ.) Πάτρας, διοικείται από επταμελές (7) Διοικητικό Συμβούλιο στο οποίο συμμετέχουν φροντιστές, λήπτες υπηρεσιών ψυχικής υγείας και φίλοι του Συλλόγου. Κατά συνέπεια η συμμετοχή των ληπτών

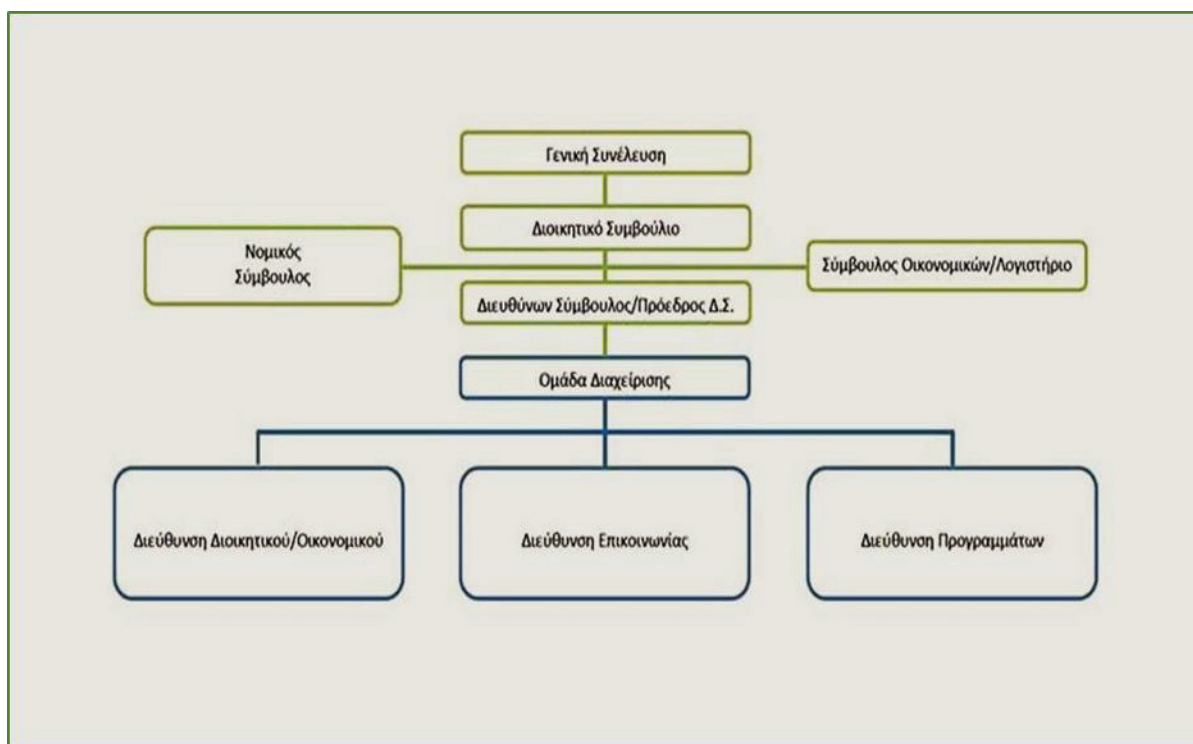
---

⁹ <http://www.iatronet.gr/sopsi/>

¹⁰ <http://sopsipatron.gr/ds-sopsy-patras/>

στη διαδικασία λήψης αποφάσεων βρίσκεται στο μέγιστο δυνατό βαθμό, όπως ορίζουν οι κατευθυντήριες οδηγίες του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, της Παγκόσμιας Εταιρείας Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης και της Πράσινης βίβλου για τη Ψυχική Υγεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Συγκεκριμένα, το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ.) Πάτρας αποτελείται από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο, το Γενικό Γραμματέα, τον Αναπληρωτή Γενικό Γραμματέα, τον Ταμία, τον Αναπληρωτή Ταμία και τον Έφορο. Επιπλέον, το Διοικητικό Συμβούλιο του (Σ.Ο.Ψ.Υ.) Πάτρας συνεπικουρείται στο έργο του από μία τριμελή (3) συμβουλευτική επιστημονική επιτροπή με γνωμοδοτικό χαρακτήρα, η οποία απαρτίζεται από δύο ψυχιάτρους και έναν ψυχολόγο, με απώτερο σκοπό την παροχή μίας ολοκληρωμένης στήριξης και βοήθειας.

Εικόνα 1: Οργανόγραμμα του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας

Πηγή: <http://sopsipatron.gr/organogramma/>

2.5 Στόχοι και Δράσεις του Σ.Ο.Ψ.Υ.¹¹

Οι κυριότεροι στόχοι του Πανελληνίου Συλλόγου Οικογενειών (Σ.Ο.Ψ.Υ.) συνοπτικά προσανατολίζονται στην καλλιέργεια και σύσφιξη των σχέσεων αλληλεγγύης και αλληλοβοήθειας των οικογενειών, στην προαγωγή κάθε μορφής υποστήριξης, ενίσχυσης και προστασίας των ψυχικά ασθενών και των οικογενειών τους, στην υπεύθυνη ενημέρωση για την ψυχική ασθένεια, τις σύγχρονες θεραπείες και το σύστημα παροχής υπηρεσιών ψυχικής υγείας και στην ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης για τη μείωση του κοινωνικού στίγματος, το οποίο σε σημαντικό βαθμό συνοδεύει τις ψυχικές διαταραχές.

Επιπρόσθετα, ο Πανελλήνιος Σύλλογος Οικογενειών (Σ.Ο.Ψ.Υ.) δραστηριοποιείται ενεργητικά για την προώθηση και την ενίσχυση του σκοπού του, έχοντας αναπτύξει μία ποικιλία δράσεων και πρωτοβουλιών. Ειδικότερα, υφίστανται ενημερωτικές εκδηλώσεις, δραστηριότητες για τους ασθενείς, δραστηριότητες αλληλοβοήθειας, ομάδες υποστήριξης και ομάδες Ψυχοεκπαίδευσης, ενώ παράλληλα ο χώρος περιλαμβάνει στις εγκαταστάσεις του ξενώνα, κέντρο ημέρας και προστατευόμενο διαμέρισμα. Επιπλέον, ο Σύλλογος έχει δημιουργήσει τις δικές του Εκδόσεις και έχει συνάψει εθνικές και διεθνείς συνεργασίες.

Πιο αναλυτικά, ο Πανελλήνιος Σύλλογος Οικογενειών (Σ.Ο.Ψ.Υ.) οργανώνει ενημερωτικές εκδηλώσεις, διαλέξεις και συνέδρια τα οποία έχουν ως κύριους αποδέκτες τις οικογένειες, εκδίδει ενημερωτικά φυλλάδια για τις ψυχικές διαταραχές καθώς και το περιοδικό «Μηνύματα», συμβάλλει στην αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των ασθενών οργανώνοντας ομαδικές δραστηριότητες, όπως ενδεικτικά είναι η άθληση, οι κατασκηνώσεις και οι ψυχαγωγικές εκδηλώσεις. Επίσης, ο Σύλλογος συνεργάζεται με το Πανεπιστήμιο, στο κομμάτι που αφορά την πρακτική άσκηση φοιτητών, με το Αιγινήτειο Νοσοκομείο, με συλλόγους οικογενειών που βρίσκονται σε όλη την Ελλάδα, αλλά και με συλλόγους οικογενειών οι οποίοι εδρεύουν στο εξωτερικό. Ειδικότερα, συνεργάζεται με την Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Συλλόγων Οικογενειών Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές (EUFAMI), με την Εθνική Συμμαχία για τους Ψυχικά Ασθενείς των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής (NAMI) και την Παγκόσμια Οργάνωση Συμβουλευτικών Δικτύων για τις Ψυχικές Διαταραχές (GAMIAN).

---

¹¹ <http://www.iatronet.gr/sopsi/content.asp?pid=1>

Μέσα από τις προκείμενες συνεργασίες ο Πανελλήνιος Σύλλογος Οικογενειών (Σ.Ο.Ψ.Υ.) αντλεί και μεταφέρει στα μέλη του πληροφόρηση από τη διεθνή πρακτική και εμπειρία, συντονίζει δραστηριότητες αλληλοβοήθειας των οικογενειών, όπως χαρακτηριστικά είναι το ταμείο αρωγής, οργανώνει ψυχοεκπαιδευτικές ομάδες, οι οποίες απευθύνονται κυρίως σε συγγενείς, παρέχοντας αρχικά ενημέρωση για την ψυχική ασθένεια και τις σύγχρονες θεραπείες, στη συνέχεια εκπαίδευση, έτσι ώστε οι συγγενείς να είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά το στρες και τα καθημερινά προβλήματα τα οποία αναπόφευκτα προκύπτουν από τη νόσο και τέλος υποστήριξη για να ανακουφιστούν οι οικογένειες από τους ρυθμούς της απαιτητικής φροντίδας και να κατορθώσουν να αντισταθούν στην κοινωνική απομόνωση και το συνήθη στιγματισμό.

Όσον αφορά την πρωτοβουλία για την οργάνωση ομάδων υποστήριξης για συγγενείς, πρόκειται για μία πολύ σημαντική δράση, η οποία προσφέρει στα μέλη της οικογένειας τη δυνατότητα να εκφράσουν τα συναισθήματα, τα άγχη και τις αγωνίες τους, να ανταλλάξουν βιώματα και εμπειρίες και να βοηθηθούν στην αντιμετώπιση των προβλημάτων που δημιουργεί η ασθένεια στην καθημερινή ζωή.

Οι ομάδες υποστήριξης πραγματοποιούνται στα γραφεία του Συλλόγου, μία φορά την εβδομάδα σε σταθερή ημέρα και ώρα και συντονίζονται από ψυχολόγο, ο οποίος έχει κλινική και ψυχοθεραπευτική εμπειρία. Οι συγγενείς μπορούν να προσέρχονται σε όσες συνεδρίες επιθυμούν ανάλογα με τις ανάγκες τους ή το χρόνο που διαθέτουν.

Κεφάλαιο 3^ο

Η εσωτερική οργάνωση και λειτουργία του Σ.Ο.Ψ.Υ.

3.1 Υπηρεσίες του Σ.Ο.Ψ.Υ. και η λειτουργία τους¹²

Το Πρόγραμμα Δράσης του Σ.Ο.Ψ.Υ. περιλαμβάνει τέσσερις (4) άξονες παρέμβασης και συγκεκριμένα:

- **Συμβουλευτική Υποστήριξη στην ωρίμανση έργων ψυχικής υγείας:** Ο πρώτος άξονας προτεραιότητας αναφέρεται σε μία δέσμη ενεργειών οι οποίες έχουν ως στόχο την επιστημονική-συμβουλευτική υποστήριξη των φορέων, των μονάδων καθώς και των επαγγελματιών οι οποίοι εργάζονται στην ψυχική υγεία σε όλα τα θέματα που άπτονται στην υλοποίηση και ωρίμανση των έργων του τομέα της Ψυχικής Υγείας.
- **Τεχνική Υποστήριξη υλοποίησης έργων που χρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ:** Ο δεύτερος άξονας προτεραιότητας του Προγράμματος Δράσης περιλαμβάνει την τεχνική υποστήριξη υλοποίησης έργων στον τομέα Ψυχικής Υγείας.
- **Παροχή εξειδικευμένων υποστηρικτικών υπηρεσιών:** Περιλαμβάνει υπηρεσίες υποστηρικτικές του επιστημονικού, θεραπευτικού και διασυνδεδετικού ρόλου των μονάδων και ειδικότερα υποστήριξη των επαγγελματιών ψυχικής υγείας σε θέματα τα οποία άπτονται της συρρίκνωσης και πλήρους κατάργησης των ψυχιατρείων, της οργάνωσης και λειτουργίας ενός ολοκληρωμένου κοινοτικού μοντέλου κοινοτικής φροντίδας και της διασύνδεσης των υπηρεσιών μεταξύ τους.
- **Υποστήριξη της δημιουργίας Παρατηρητηρίου Ψυχικής Υγείας:** Ο υπό εξέταση άξονας προτεραιότητας περιλαμβάνει την υποστήριξη της δημιουργίας Παρατηρητηρίου, με βάση τις οδηγίες και κατευθύνσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (Mental Health Policy and Service Guidance Package - 2007), του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Improving Value in Health Care: Measuring Quality- 2010) για

---

¹² <http://www.iatronet.gr/sopsi/content.asp?pid=1>

τον τρόπο και τα μέσα αξιολόγησης των πολιτικών υγείας και πιο ειδικά του τομέα της Ψυχικής Υγείας.

3.2 Ξενώνας¹³

Ο Ξενώνας αποτελεί μία εναλλακτική λύση διαμονής για ασθενείς από την κοινότητα οι οποίοι πάσχουν από κάποια σοβαρή και χρόνια ψυχική διαταραχή και δεν μπορούν να ζήσουν με την οικογένειά τους, είτε γιατί το οικογενειακό περιβάλλον κρίνεται ακατάλληλο λόγω διαταραγμένης ενδοοικογενειακής ατμόσφαιρας, είτε γιατί υπάρχουν σοβαρά οικονομικά και γενικότερα ψυχοκοινωνικά προβλήματα στην οικογένεια, είτε γιατί δεν υπάρχουν στενοί συγγενείς για να τους φροντίσουν και οι ασθενείς αδυνατούν να ζήσουν αυτόνομα.

Ο Ξενώνας βρίσκεται σε λειτουργία από το 2002, με την επιχορήγηση του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Την επιστημονική ευθύνη του Ξενώνα τη φέρει ψυχίατρος, ειδικός στον τομέα της Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης, ενώ ειδικά εκπαιδευμένο επιστημονικό και θεραπευτικό προσωπικό καλύπτει σε εικοσιτετράωρη βάση τις ανάγκες των ενοίκων.

Ο Ξενώνας έχει τη δυνατότητα να φιλοξενήσει έως δώδεκα(12) άτομα. Διαθέτει τη διαρρυθμισμένη σύγχρονη κατοικία, με ζεστή και οικογενειακή ατμόσφαιρα, παρέχει θεραπευτικό πρόγραμμα με στόχο την ιατρική φροντίδα, την ψυχολογική στήριξη, την κοινωνικοποίηση, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και την ανάπτυξη της αυτονομίας των ενοίκων του.

Επιπλέον, οι ένοικοι ενθαρρύνονται να εργαστούν σε ειδικές δομές επαγγελματικής εκπαίδευσης και αποκατάστασης και όταν είναι εφικτό, στην ελεύθερη αγορά εργασίας. Ταυτόχρονα, προετοιμάζονται για να ζήσουν σε δομές αυτόνομης διαβίωσης στην κοινότητα, όπως είναι για παράδειγμα τα προστατευόμενα διαμερίσματα.

Ο Ξενώνας του Σ.Ο.Ψ.Υ. βρίσκεται στο δήμο του Βύρωνα, στην οδό Νεαπόλεως 9-11 και είναι πλήρως αποδεκτός και ενταγμένος στην τοπική κοινωνία.

---

¹³ <http://www.iatronet.gr/sopsi/content.asp?pid=3>

3.3 Το Κέντρο Ημέρας ¹⁴

Το Κέντρο Ημέρας του Σ.Ο.Ψ.Υ. αποτελεί μία μονάδα ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης και υποστήριξης η οποία παρέχει υπηρεσίες σε ενήλικες που πάσχουν από σοβαρή ψυχική νόσο και ζουν στην κοινότητα. Ειδικότερα, παρέχει ψυχοθεραπευτική υποστήριξη, εκπαίδευση σε κοινωνικές δεξιότητες και δραστηριότητες με ψυχαγωγικό και δημιουργικό χαρακτήρα. Ενδεικτικά αναφέρονται η ζωγραφική και η μουσική.

Το θεραπευτικό πρόγραμμα του Κέντρου Ημέρας στο σύνολό του, στοχεύει στην εξασφάλιση μίας καλύτερης ποιότητας ζωής για τα μέλη του, στην αυτονομία και στην κοινωνική τους επανένταξη.

Κύριος στόχος του Κέντρου Ημέρας είναι οι ασθενείς να μη διαθέτουν όλο το χρόνο τους στο χώρο του Κέντρου, αλλά να συμμετέχουν ενεργά στις δραστηριότητες της κοινότητας. Για το λόγο αυτό προβλέπονται εκδρομές και επισκέψεις σε χώρους με πολιτιστικό, καλλιτεχνικό ή αθλητικό ενδιαφέρον.

Το Κέντρο Ημέρας του Σ.Ο.Ψ.Υ. απευθύνεται ταυτόχρονα και στην τοπική κοινωνία μέσα από ψυχαγωγικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις (Κοινωνική Λέσχη, διοργάνωση εκθέσεων, Bazaar) αλλά και μέσα από παρεμβάσεις που στοχεύουν στην προαγωγή της ψυχικής υγείας, την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας για την ψυχική διαταραχή και την καταπολέμηση του κοινωνικού στίγματος.

Το Κέντρο Ημέρας στελεχώνεται από επαγγελματίες ψυχικής υγείας οι οποίοι είναι άριστα εκπαιδευμένοι, ενώ σημαντικός αρωγός σε αυτή την προσπάθεια συνιστά και η συμβολή της ομάδας εθελοντών.

---

¹⁴ <http://www.iatronet.gr/sopsi/content.asp?pid=4>

Εικόνα 2: Φωτογραφία από εκδήλωση

Εικόνα 3: Εσωτερικός χώρος του Κέντρου Ημέρ

ΚΕΝΤΡΟ ΗΜΕΡΑΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ (Σ.Ο.Ψ.Υ.)

Το Κέντρο Ημέρας του Σ.Ο.Ψ.Υ. είναι μια μονάδα ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης που αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα ενός ολοκληρωμένου συστήματος παροχής ψυχιατρικών υπηρεσιών στην κοινότητα. Ιδρύθηκε το Μάιο του 2006 και λειτουργεί επί της οδού Νεαπόλεως 9-11 στον Βύρωνα.

Η καινοτομία του Κέντρου Ημέρας έγκειται στο γεγονός ότι λειτουργεί καθημερινά, και τα Σαββατοκύριακα, από τις 4 το απόγευμα μέχρι τις 9 το βράδυ.

Το Κέντρο Ημέρας απευθύνεται σε: - Άτομα με χρόνιες και σοβαρές ψυχικές διαταραχές, που διαβιούν στην κοινότητα με τις οικογένειές τους ή σε μονάδες αποκατάστασης και έχουν ανάγκη υποστήριξης προκειμένου να αποφευχθεί ο ιδρυματισμός τους και να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής τους - Οικογένειες, τις οποίες εντάσσει στις θεραπευτικές παρεμβάσεις είτε ως αποδέκτες των υπηρεσιών είτε ως αρωγούς της αποκαταστασιακής διαδικασίας Στόχοι του Κέντρου Ημέρας Η λειτουργία, οι δραστηριότητες και οι παρεμβάσεις του Κέντρου Ημέρας στοχεύουν κυρίως στην κοινωνική επανένταξη και τη λειτουργική αυτονομία των μελών του. Προωθείται η συμμετοχή των μελών σε μια συστηματική θεραπευτική διαδικασία όπου αποκτώνται/επανακτώνται δεξιότητες, παρέχεται υποστήριξη και προάγεται η ψυχοκοινωνική λειτουργικότητα, με σκοπό την επίτευξη αυτονομίας και τη βελτιστοποίηση της ποιότητας ζωής. Επιπλέον, το Κέντρο Ημέρας λειτουργεί ως βασική πηγή συντροφικότητας και υποστήριξης, καθώς τα άτομα με σοβαρές ψυχικές διαταραχές, συνήθως, δεν έχουν επαρκή κοινωνικά δίκτυα. Ορισμένοι από τους επόμενους θεραπευτικούς στόχους είναι η αποτελεσματική διαχείριση της νόσου, η πρόληψη των υποτροπών και η αποφυγή των νοσηλείων, καθώς και η ανακούφιση της οικογένειας από την επιβάρυνση, η βελτίωση της ενδοοικογενειακής ατμόσφαιρας και της επικοινωνίας.	Παρεχόμενες Υπηρεσίες Οι υπηρεσίες που έχουν αναπτυχθεί είναι οι ακόλουθες: - Θεραπευτικές και ψυχαγωγικές παρεμβάσεις σε ομαδικό επίπεδο (ψυχοθεραπεία, υποστήριξη, εκπαίδευση σε κοινωνικές δεξιότητες, εργοθεραπεία, ενδυνάμωση κατά του στήματος, εικαστική θεραπεία, χοροθεραπεία, λογοτεχνία, χορός, επικαιρότητα, διατροφή) - Ατομικές συναντήσεις υποστηρικτικού/συμβουλευτικού τύπου - Κοινωνική Λέσχη των μελών, που δίνει τη δυνατότητα στα μέλη να περάσουν εποικοδομητικά τον χρόνο τους, να συναναστραφούν και να συζητήσουν με άλλα μέλη και να λάβουν υποστήριξη. Σε ένα ευχάριστο, ζεστό περιβάλλον τα μέλη συνυπάρχουν, διασκεδάζουν, συζητούν, ακούνε μουσική και παίζουν επιτραπέζια παιχνίδια. - Ψυχαγωγικές και πολιτιστικές δραστηριότητες - Ψυχοεκπαιδευτικές και υποστηρικτικές παρεμβάσεις στην οικογένεια σε συνεργασία με το Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής (Ε.Π.Ψ.Υ.) Θεραπευτική Ομάδα Η διεπιστημονική ομάδα του Κέντρου Ημέρας στελεχώνεται από τους παρακάτω επαγγελματίες: - Επιστημονικά υπεύθυνος - Διοικητικός – οικονομικός διαχειριστής - Ψυχίατρος - Ψυχολόγοι - Κοινωνική Λειτουργός - Εργοθεραπεύτρια - Νοσηλεύτρια

Νεαπόλεως 9-11, Βύρωνα 16232
Τηλ./Φαξ: 210-7663007
email: khsopsi@otenet.gr

Εικόνα 4: Αφίσα του Κέντρου Ημέρας

Πηγή: <http://www.iatronet.gr/sopsi/content.asp?pid=4>

3.4 Προστατευόμενο Διαμέρισμα¹⁵

Η λειτουργία του προστατευόμενου διαμερίσματος καθορίζεται από το γενικό πλαίσιο των προβλημάτων και των αναγκών των ασθενών που διαμένουν στην κοινότητα χωρίς την κατάλληλη υποστήριξη. Οι στόχοι που έχει είναι συνοπτικά οι ακόλουθοι:

- Η προαγωγή της αυτονομίας και της ικανότητας αυτοφροντίδας των ατόμων με ψυχικές διαταραχές,
- η αύξηση της αυτεπίγνωσης και της αντίληψης της πραγματικότητας,
- η βελτίωση των κοινωνικών δεξιοτήτων τους,
- η βελτίωση της λειτουργικότητας, των ικανοτήτων και του δυναμικού τους και η ανάπτυξη του επιπέδου ανεξαρτησίας τους,
- η καλλιέργεια ομαδικού πνεύματος,
- η ενθάρρυνση της κοινωνικής τους συμμετοχής καθώς και της συμμετοχής τους σε δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου στην κοινότητα,
- η διασφάλιση της ποιότητας της φροντίδας, της ποιότητας της ζωής και της αυτόνομης διαβίωσης στην κοινότητα,
- η πρόληψη της εγκατάστασης μόνιμης αναπηρίας και ανικανότητας,
- η μείωση της συχνότητας και της διάρκειας του ιδρυματισμού,
- η μείωση του στίγματος και των διακρίσεων και η παροχή ικανού θεραπευτικού περιβάλλοντος το οποίο να αναιρεί την κοινωνική περιθωριοποίηση και να ευνοεί την κοινωνική επανένταξη,
- η υπεράσπιση των ατομικών και κοινωνικών τους δικαιωμάτων.

3.4.1 Οργάνωση του Προστατευόμενου Διαμερίσματος¹⁶

Το Προστατευόμενο Διαμέρισμα του Σ.Ο.Ψ.Υ. είναι δυναμικότητας τεσσάρων ατόμων, έχει την έδρα του στην Αθήνα και συγκεκριμένα στην περιοχή του Βύρωνα.

¹⁵ <http://www.iatronet.gr/sopsi/content.asp?pid=5>

¹⁶ <http://www.iatronet.gr/sopsi/content.asp?pid=5>

Το κτίριο βρίσκεται σε κοντινή απόσταση από τα γραφεία, το Κέντρο Ημέρας και τον Ξενώνα του Σ.Ο.Ψ.Υ., ώστε να διευκολύνεται η εμπλοκή των φιλοξενούμενων με τις άλλες δραστηριότητες που προβλέπονται από το Σύλλογο.

Το κύριο προσωπικό στελεχώνεται από τους επαγγελματίες ψυχικής υγείας που ήδη εργάζονται στις άλλες δύο δομές ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης του Σ.Ο.Ψ.Υ. και παρέχει υποστήριξη στους φιλοξενούμενους. Επιπρόσθετα, το παρόν προσωπικό αναπτύσσει ένα πλήρες φάσμα συνοδευτικών στη στέγαση υπηρεσιών ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης, με τη βοήθεια της επιστημονικής επιτροπής του Συλλόγου και των εθελοντών, οι οποίοι αποτελούν μέλη των οικογενειών και επίσης είναι ευαισθητοποιημένοι στις αρχές που προσβέβει ο Σ.Ο.Ψ.Υ. Τέλος, το Προστατευόμενο Διαμέρισμα λειτουργεί υπό την εποπτεία της επιστημονικής επιτροπής του Σ.Ο.Ψ.Υ.

3.4.2 Αρχές Λειτουργίας του Προστατευόμενου Διαμερίσματος¹⁷

Το Προστατευόμενο Διαμέρισμα του Σ.Ο.Ψ.Υ. λειτουργεί σύμφωνα με τις αρχές της ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης και φιλοξενεί τέσσερις (4) ψυχικά ασθενείς, οι οποίοι ολοκλήρωσαν το αποκαταστασιακό πρόγραμμα του Ξενώνα του Σ.Ο.Ψ.Υ. Στους φιλοξενούμενους παρέχονται στεγαστικές, θεραπευτικές, κοινωνικές και πολιτιστικές υπηρεσίες βάσει ενός εξατομικευμένου σχεδίου φροντίδας, αναπτύσσοντας παράλληλα δραστηριότητες ενίσχυσης της συμμετοχής σε δραστηριότητες κοινωνικής και επαγγελματικής επανένταξης.

Η λειτουργία του Προστατευόμενου Διαμερίσματος έγκειται στη βάση ενός δομημένου προγράμματος, το οποίο περιλαμβάνει δραστηριότητες που συνδυάζουν παράλληλα θεραπευτικό και αποκαταστασιακό χαρακτήρα και λαμβάνουν χώρα τόσο στο χώρο του διαμερίσματος όσο και στην κοινότητα. Οι δραστηριότητες αυτές αφορούν σε καθορισμένα πεδία της λειτουργικότητας των ενοίκων. Πιο αναλυτικά:

- **Η φροντίδα της υγιεινής και της ατομικής εμφάνισης.** Περιλαμβάνει την εκμάθηση δεξιοτήτων όπως ντύσιμο, πλύσιμο, τρόποι σίτισης και διατήρησης μίας καλής εμφάνισης, η οποία αποτρέπει το στιγματισμό και την κοινωνική

---

¹⁷ <http://www.iatronet.gr/sopsi/content.asp?pid=5>

απόρριψη. Στο συγκεκριμένο υποπρόγραμμα περιλαμβάνεται και η φροντίδα του προσωπικού χώρου.

- **Η εκμάθηση δεξιοτήτων συμβίωσης.** Οι ασθενείς εκπαιδεύονται να ακολουθούν κανόνες και μαθαίνουν να είναι μέλη μίας ομάδας, διατηρώντας ταυτόχρονα και την ιδιωτική τους ζωή. Στην παρούσα εκμάθηση περιλαμβάνονται επίσης δεξιότητες επικοινωνίας, όπως έκφραση συναισθημάτων, αιτήματος, παραπόνου και επίλυσης συγκρούσεων.
- **Η εκμάθηση της χρήσης των κοινοτικών διευκολύνσεων.** Οι ασθενείς μαθαίνουν να χρησιμοποιούν τα μέσα μαζικής μεταφοράς και εξοικειώνονται με τη χρήση υπηρεσιών και καταστημάτων.
- **Η εκπαίδευση στη διαχείριση χρημάτων.**
- **Η οργάνωση των δραστηριοτήτων του ελεύθερου χρόνου και η εκπαίδευση σε δεξιότητες απόκτησης φίλων.**
- **Η εκπαίδευση στην διαχείριση της ψυχιατρικής συμπτωματολογίας και στην παρακολούθηση της γενικότερης υγείας- ψυχοεκπαίδευση.** Το συγκεκριμένο υποπρόγραμμα συνιστά μία δομή ανοικτή προς τη γειτονιά και την κοινότητα και στη λειτουργία του ενσωματώνονται στόχοι όπως η ευαισθητοποίηση του πληθυσμού σε θέματα ψυχικής υγείας, η καταπολέμηση του στίγματος και η αλλαγή των συλλογικών αναπαραστάσεων για την «τρέλα».

Ο κομβικός ρόλος του Προστατευόμενου Διαμερίσματος στην αποκαταστασιακή διαδικασία γίνεται αντιληπτός αν παρατηρήσει κανείς τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του από τα οποία προκύπτει κιόλας. Ειδικότερα:

- η ζωή των ενοίκων προσεγγίζει κατά πολύ τη ζωή του μέσου ανθρώπου της πόλης ή της γειτονιάς στην οποία το προστατευόμενο διαμέρισμα εγκαθίσταται. Το διαμέρισμα λειτουργεί σε μία αρκετά οικογενειακή ατμόσφαιρα,

- οι σχέσεις και οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ θεραπευμένων και θεραπευτών είναι περισσότερο προσωπικές και παράλληλα ισότιμες με μειωμένη εξάρτηση ή παθητικότητα,
- η συχνότερη επαφή με την κοινωνική ομάδα έχει ως αποτέλεσμα ωριμότερες ταυτίσεις με το μέσο πολίτη καθώς και πολλαπλασιασμό και εμπλουτισμό των ταυτίσεων.
- λειτουργούν στο επίπεδο μίας πιο μικρής κοινότητας και βελτιώνουν, στο βαθμό που είναι εφικτό, την ποιότητα ζωής έτσι όπως αυτή καθορίζεται από τα ίδια τα μέλη,
- μειώνεται προοδευτικά η παθητικότητα του ενοίκου με την ενεργό συμμετοχή του σε ότι τον αφορά, όπως είναι επιθυμίες, υποχρεώσεις, προσαρμογή του Εγώ στην εξωτερική πραγματικότητα.

Εικόνες 5 & 6: Φωτογραφίες από τους εσωτερικούς χώρους του Προστατευόμενου Διαμερίσματος

Πηγή: <http://www.iatronet.gr/sopsi/content.asp?pid=5>

3.5 Υπηρεσίες του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας- Οι «Γέφυρες Ζωής»¹⁸

Ο Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας προκειμένου να καλύψει τις συνεχώς αυξημένες ανάγκες για παροχή υπηρεσιών ψυχικής υγείας της κοινότητας καθώς και τις ανάγκες των χρόνιων ψυχικά πασχόντων και των οικογενειών τους, προχώρησε στη δημιουργία μίας νέας Ολοήμερης Δομής Ψυχικής Υγείας, η οποία ονομάζεται Κοινωνικός-Κοινοτικός Σταθμός Ψυχικής Υγείας «Γέφυρες Ζωής» και υλοποιείται με την αρωγή του [Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος](#).

Αξίζει να σημειωθεί ότι όλες οι υπηρεσίες του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας παρέχονται δωρεάν και χωρίς καθυστέρηση από τις 9 το πρωί έως τις 9 το βράδυ από έμπειρους και επιστημονικά καταρτισμένους εργαζόμενους και εθελοντές.

Ακολουθούν οι στόχοι της υπηρεσίας και ειδικότερα αυτοί είναι:

- Η υλοποίηση προγραμμάτων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την ψυχική νόσο με σκοπό την άρση του στίγματος, των προκαταλήψεων και των διακρίσεων που αντιμετωπίζουν οι ψυχικά πάσχοντες.
- Η παροχή συμβουλευτικής-ψυχολογικής υποστήριξης σε ατομικό επίπεδο σε παιδιά, εφήβους και ενήλικες που αντιμετωπίζουν προβλήματα ψυχικής υγείας καθώς και στις οικογένειές τους.
- Η παροχή υπηρεσιών αξιολόγησης, διάγνωσης και θεραπευτικών οδηγιών σε εφήβους και ενήλικες που αντιμετωπίζουν προβλήματα ψυχικής υγείας από ψυχίατρο και παιδοψυχίατρο.
- Η υλοποίηση προγραμμάτων ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο για χρόνιους ψυχικά πάσχοντες.

---

¹⁸ <http://sopsipatron.gr/ypiresies/>

Επίσης, στο Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας υφίστανται:

- χώρος συνεστίασης – κοινωνικών δρωμένων, χώρος χαλάρωσης και ανάγνωσης. Στο χώρο πραγματοποιούνται ποικίλες κοινωνικές δραστηριότητες όπως θεατρικές παραστάσεις, μουσικές βραδιές και βραδιές πολιτισμού, παζάρια και
- δανειστική βιβλιοθήκη, αναγνωστήριο, καθώς υπάρχει η δυνατότητα πλοήγησης στο διαδίκτυο μέσω ασύρματης σύνδεσης(Wi-Fi). Ο συγκεκριμένος χώρος έχει διττό χαρακτήρα, αφού από τη μία πλευρά λειτουργεί ως χώρος κοινωνικής συναναστροφής και από την άλλη ως μία γέφυρα επικοινωνίας μεταξύ των ωφελούμενων και της τοπικής κοινότητας. Αδιαμφισβήτητα, οι στόχοι τους είναι επικεντρωμένοι στην επίτευξη της κοινωνικής επανένταξης, την ενίσχυση κοινωνικών σχέσεων και την προώθηση της αλληλεγγύης και της αποδοχής.

3.5.1 Οι δραστηριότητες- δράσεις του Κοινωνικού- Κοινοτικού Σταθμού Ψυχικής Υγείας «Γέφυρες Ζωής»¹⁹

Σε καθημερινή βάση από το τις 09:00 π.μ. μέχρι τις 21:00 μ.μ. στο πλαίσιο του Κοινωνικού- Κοινοτικού Σταθμού Ψυχικής Υγείας «Γέφυρες Ζωής» του Συλλόγου για την Ψυχική Υγεία –Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας λαμβάνει χώρα μία πλειάδα

¹⁹ <http://sopsipatron.gr/omades/>

δραστηριοτήτων, στις οποίες συμμετέχει σχεδόν το σύνολο των λιπτόν υπηρεσιών ψυχικής υγείας που είναι και μέλη του Συλλόγου. Οι δραστηριότητες αυτές είναι:

- Ομάδα κουκλοθεάτρου
- Ομάδα θεατρικού παιχνιδιού
- Ομάδα κρουστών
- Ομάδα μαγειρικής
- Ομάδα κατασκευών
- Ομάδα πλεξίματος- κεντήματος
- Ομάδα πλεκτών δημιουργιών
- Ομάδα δημιουργικής απασχόλησης
- Ομάδα εικαστικών
- Ομάδα δεξιοτήτων και δικαιωμάτων
- Ομάδα παραδοσιακών χορών
- Ομάδα παιχνιδιού
- Ομάδα σκάκι
- Ομάδα για θέματα διατροφής
- Ομάδα έκφρασης και επικοινωνίας
- Ομάδα φωτογραφίας
- Ομάδα ιστορίας της τέχνης
- Ομάδα γυμναστικής
- Ομάδα μουσικής
- Ομάδες εκμάθησης Αγγλικής, Γαλλικής Γλώσσας
- Ομάδα εκμάθησης χειρισμού Η/Υ και χρήσης του διαδικτύου
- Ομάδες λόγου

- Ομάδες φροντιστών
- Συντακτική ομάδα περιοδικού του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας με τίτλο «Τα ΣΟΨΥγά μας»
- Λειτουργία Κοινωνικής Λέσχης ληπτών υπηρεσιών ψυχικής υγείας με την ονομασία «Η ΕΚΚΙΝΗΣΗ», υπό το συντονισμό ψυχολόγου και κοινωνικού λειτουργού, με σκοπό την ενδυνάμωση και ενίσχυση της αυτοοργάνωσης και αυτοεκπροσώπησης των ληπτών υπηρεσιών ψυχικής υγείας.
- Κοινοτικές δράσεις ενδυνάμωσης και κινητοποίησης ληπτών υπηρεσιών ψυχικής υγείας.

3.5.2 Το καφέ « ΓΕΦΥΡΕΣ » ως χώρος ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης²⁰

Οι «ΓΕΦΥΡΕΣ» στη Πάτρα, μία κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση ένταξης εντοπίζεται στην οδό Πατρέως, χτίστηκε στις 9 Οκτωβρίου 2016 και είναι η πρώτη καφετέρια στη Πάτρα όπου εργάζονται άτομα-μέλη του Σ.Ο.Ψ.Υ Πάτρας. Το καφέ «ΓΕΦΥΡΕΣ» έχει ως στόχο την επαγγελματική και κοινωνική επανένταξη αυτών των ατόμων, να αποτελέσει πράξη ενάντια στο στίγμα και στην περιθωριοποίηση που βιώνουν οι άνθρωποι με ζητήματα ψυχικής υγείας, εν ολίγοις να δημιουργήσει γέφυρες μεταξύ των ατόμων και της κοινωνίας για την ομαλή επανένταξή τους. Ο χώρος όμως αυτός δεν λειτουργεί μόνο ως καφετέρια αλλά φιλοξενεί πολιτιστικά και εκθεσιακά δρώμενα : μουσικές βραδιές, παρουσιάσεις βιβλίων, ποίηση, ντοκιμαντέρ κοινωνικού περιεχομένου, θεατρικές παραστάσεις, φωτογραφικές εκθέσεις καθώς επίσης και εκθέσεις των δημιουργιών των μελών του Σ.Ο.Ψ.Υ Πάτρας.

Χώρος όμορφος, φιλόξενος, με ζεστή ατμόσφαιρα και αξιόλογα προϊόντα θα μπορούσε να συμπεριληφθεί άνετα στις προτιμήσεις διασκέδασης για τον πατρινό κόσμο.

²⁰ <http://popaganda.gr/to-cafe-gefires-stin-patra-ine-diaforetiko-apo-ta-alla/>

3.6 Οι Εθελοντές²¹

Ο Σύλλογος Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ.) Πάτρας ως φορέας μη κερδοσκοπικός, βασίζεται στην οικονομική συνεισφορά των μελών του καθώς και στα έσοδα που προκύπτουν από τη διοργάνωση διαφόρων εκδηλώσεων. Μεγάλη είναι η συνεισφορά των δεκάδων εθελοντών στη καθημερινή λειτουργία και στη διενέργεια των δραστηριοτήτων του Συλλόγου. Επίσης, καλύπτει τις ανάγκες λειτουργίας του από δωρεές συμπολιτών μας, από δωρεές επιχειρήσεων στο πλαίσιο των προγραμμάτων Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και από δωρεές – χρηματοδοτήσεις Κοινοφελών Ιδρυμάτων.

Όλοι οι εθελοντές που υλοποιούν και συμμετέχουν στις δραστηριότητες του συλλόγου υπόκεινται σε μηνιαία τρίωρη εποπτεία και εκπαίδευση από τη Συμβουλευτική Επιστημονική Επιτροπή του Συλλόγου Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ.) Πάτρας.

Τέλος, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι έως σήμερα ο Σύλλογος Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ.) Πάτρας, πάρα την προσφορά του στο χώρο της ψυχικής υγείας, δεν έχει λάβει καμία κρατική στήριξη. Υφίσταται γιατί καλύπτει πραγματικές ανάγκες των ανθρώπων. Σήμερα, με ελάχιστο κόστος συγκριτικά με τις δημόσιες υπηρεσίες ψυχικής υγείας μπορεί και αναπτύσσει με ποιότητα όλες τις προαναφερθείσες δράσεις και προγράμματα. Συνεπώς, η προσφορά των εθελοντών είναι ύψιστης σημασίας για τη λειτουργία του Συλλόγου, καθώς η αμέριστη στήριξη και η ανιδιοτελής παροχή των υπηρεσιών τους προς όφελος των συνανθρώπων μας αποτελεί πράξη αλληλεγγύης και ουσιαστική κίνηση ανθρωπισμού, ενισχύοντας καθημερινά με δύναμη το συνεχή αγώνα αυτών των ανθρώπων.

3.6.1 Επιλογή Εθελοντών

Ως εθελοντές επιλέγονται από το Σύλλογο Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ.) άτομα των οποίων οι ειδικότητες σχετίζονται με το χώρο της ψυχικής υγείας, όπως είναι ψυχολόγοι, ψυχίατροι, κοινωνικοί λειτουργοί, με το χώρο της τέχνης, δηλαδή θεατρολόγοι, μουσικοί, ζωγράφοι καθώς και άτομα που δεν έχουν κάποια σχετική με τις παραπάνω ειδικότητες, αλλά διακρίνονται για την ευαισθησία τους και τη διάθεση για προσφορά σε συνανθρώπους τους που έχουν ανάγκη.

---

²¹ <http://sopsipatron.gr/gine-ethelontis/>

3.6.2 Υποστήριξη Εθελοντών

Για τη διευκόλυνση του έργου των εθελοντών αλλά και την προσωπική τους ενδυνάμωση, ο Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας παρέχει τη δυνατότητα παρακολούθησης:

- εποπτείας σε τακτική βάση από τον ψυχίατρο και μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής Συλλόγου, κ. Μανωλέσο και
- εκπαιδευτικά σεμινάρια τα οποία πραγματοποιούνται από επαγγελματίες ψυχικής υγείας με πολυετή εμπειρία.

3.6.3 Ο Εθελοντισμός στο Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας

Στο Σύλλογο τηρείται αρχείο στο οποίο κάθε εθελοντής τηρεί παρουσιολόγιο μελών στις ομάδες καθώς επίσης γίνεται και καταγραφή παρατηρήσεων για τα μέλη της κάθε ομάδας. Ο λόγος που συμβαίνει αυτό έχει διπλή σημασία. Αρχικά για να υπάρχει μία καταγραφή στατιστικών στοιχείων και έπειτα για να υπάρχει η δυνατότητα παρατήρησης και επισήμανσης της ατομικής προόδου και εξέλιξης των μελών μέσα από τη συμμετοχή τους στις προαναφερθείσες ομάδες.

Επίσης, το Διοικητικό Συμβούλιο του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας διατηρεί συνεχή επαφή με όλους τους εθελοντές και προσπαθεί να διευκολύνει τις ανάγκες τους, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται ή να προσεγγίζεται σε μεγάλο βαθμό η όσο το δυνατόν ποιοτικότερη παροχή υπηρεσιών απέναντι στα μέλη του Συλλόγου.

Συνοψίζοντας, μέσα από την καθημερινή ενασχόληση των εθελοντών με το Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας και τα μέλη του οι εθελοντές γίνονται κοινωνοί του μοναδικού συναισθήματος της προσφοράς στο συνάνθρωπο, της ηθικής ικανοποίησης για τη βελτίωση που σημειώνουν οι πάσχοντες στην πορεία της υγείας τους αλλά και για τη δική τους βελτίωση και εξέλιξη τόσο σε προσωπικό επίπεδο όσο και σε επαγγελματικό, αφού μέσα από το οργανωμένο πλαίσιο λειτουργίας του Συλλόγου τους δίνεται αυτή η δυνατότητα.

Κεφάλαιο 4^ο

Προγράμματα του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας

4.1 Παρεμβάσεις του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας²²

- **Φεστιβάλ «ΑΝΤΙ- στίγμα»**

Διοργάνωση του Φεστιβάλ «ΑΝΤΙ-στίγμα» κάθε χρόνο με αφορμή τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας για την Ψυχική Υγεία με στόχο την ευαισθητοποίηση της κοινότητας σχετικά με την ψυχική νόσο και την καταπολέμηση του στίγματος.

- **Διοργάνωση Bazaar και Street Work**

Διοργάνωση bazaar από τους λήπτες υπηρεσιών ψυχικής υγείας με δικές τους κατασκευές.

- **Ενημερωτική Εκστρατεία**

Διεξαγωγή ενημερωτικής εκστρατείας σε μεγάλες πόλεις της 6^{ης} ΥΠΕ και την Αθήνα το 2011 (Πάτρα, Ιωάννινα, Κέρκυρα, Πρέβεζα, Άρτα, Καλαμάτα, Τρίπολη, Αγρίνιο) προκειμένου να δημιουργηθούν νέοι Σύλλογοι για τη Ψυχική Υγεία και να ωριμάσει το περιβάλλον για την υλοποίηση του ευρωπαϊκού προγράμματος με τίτλο: «Στήριξη και Ενδυνάμωση των οικογενειών με μέλος που αντιμετωπίζει πρόβλημα ψυχικής υγείας και δημιουργίας νέων Σ.Ο.Ψ.Υ., καθώς και σχετικού δικτύου», το οποίο ενώ έλαβε έγκριση σκοπιμότητας από τη Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας του ΥΥΚΑ δεν εντάχθηκε τελικά στο Ε.Π.ΑΝ.Α.Δ. 2007-2013.

- **Παροχή τροφίμων**

Παροχή τροφίμων σε άπορα μέλη του συλλόγου μέσω προγράμματος της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.

---

²² <http://sopsipatron.gr/paremvasis-sti-koinotita/>

- **«CAMP Ενδυνάμωσης για Λήπτες υπηρεσιών ψυχικής υγείας»**

Διοργάνωση «CAMP Ενδυνάμωσης για Λήπτες υπηρεσιών ψυχικής υγείας», κατά τους θερινούς μήνες για τα μέλη του Συλλόγου.

- **Ημερίδες πρόληψης και ευαισθητοποίησης**

Διοργάνωση και συνδιοργάνωση, με αυτοδιοικητικούς, επιστημονικούς, εκπαιδευτικούς, πολιτιστικούς, αθλητικούς φορείς, ημερίδων πρόληψης και ευαισθητοποίησης της κοινότητας σε θέματα ψυχικής υγείας.

- **«Ενδυνάμωση της Συλλογικής Έκφρασης και της Συνηγορίας των Ατόμων με Ψυχική Αναπηρία»**

Εκπαίδευση ληπτών υπηρεσιών ψυχικής υγείας σε συνεργασία με την ΕΣΑμεΑ, στα πλαίσια του Εκπαιδευτικού σεμιναρίου του Έργου «Ενδυνάμωση της Συλλογικής Έκφρασης και της Συνηγορίας των Ατόμων με Ψυχική Αναπηρία».

- **Εκπαίδευση σπουδαστών Κοινωνικής Εργασίας του ΑΤΕΙ Πάτρας**

Εκπαίδευση σπουδαστών Κοινωνικής Εργασίας του ΑΤΕΙ Πάτρας στο πλαίσιο της Εργαστηριακής και Εξαμηνιαίας πρακτικής άσκησης.

- **Εκπαίδευση επαγγελματιών ψυχικής υγείας**

Εκπαίδευση επαγγελματιών ψυχικής υγείας (προσωπικού και εθελοντών) μία φορά το μήνα στο πλαίσιο της συνεχούς επιμόρφωσης και της δια βίου μάθησης.

4.2 Απολογισμός των Δράσεων του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας κατά το 2015²³

Σε όλη τη διάρκεια του προηγούμενου έτους, (2015) ο Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας πραγματοποίησε μία ποικιλία δράσεων και δραστηριοτήτων, οι οποίες καταπιάνονταν

---

²³ <http://sopsipatron.gr/apologismos/>

με διαφορετικές θεματικές αλλά είχαν ως κοινό παρονομαστή την ενημέρωση, την προώθηση και την ευαισθητοποίηση των συμπολιτών μας για το έργο και το σκοπό που υπηρετεί.

Πιο αναλυτικά, οι δράσεις του Συλλόγου καταγράφονται ακολούθως:

- 1^{ος} – 5^{ος} 2015: υλοποίηση εκπαιδευτικής δράσης της ΕΣΑμεΑ με τίτλο «Πρόγραμμα ΔΒΜ ατόμων με βαριές αναπηρίες και πολλαπλές ανάγκες εξάρτησης σε κοινωνικές δεξιότητες» για τα μέλη του συλλόγου,
- 23/1/2015: προβολή ταινίας στο Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας,
- 28/1/2015: παρουσίαση του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας σε εκπομπή του IONIAN CHANNEL «Σκέψου Διαφορετικά» και στην εκπομπή «Με Αγάπη» του ANTENNA,
- 4/2/2015: συμμετοχή στη σύσκεψη φορέων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας για συμμετοχή του Συλλόγου στο πρόγραμμα επισιτισμού ΤΕΒΑ/FEAD,
- 12/2/2015 : εκδήλωση, κοπή πίτας και Τσικνοπέμπτη Σ.Ο.Ψ.Υ.,
- 20/2/2015: εκδήλωση, πιτζάμα μασκέ πάρτι Σ.Ο.Ψ.Υ.,
- 25/2/2015: συνάντηση ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης με μαθητές του Λυκείου Κάτω Αχαΐας στα πλαίσια Project του σχολείου για την «Ενδοοικογενειακή Βία, Στερεότυπα και Προκαταλήψεις»,
- 7/3/2015: συνδιοργάνωση βιβλιοπαρουσίασης του βιβλίου «Η τρέλα και το παράλογο στην ελληνική λογοτεχνία» του κ. Παππά,
- 11/3/2015: έναρξη λειτουργίας Σχολής Γονέων παιδιών και εφήβων στα πλαίσια λειτουργίας του Ολοήμερου Κοινωνικού Στεκιού Ψυχικής Υγείας για εφήβους και Ενήλικες «ΗΒΗ»,
- 13/3/2015: περίπατος και bowling μελών του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας,
- 15/3/2015: Γενική Απολογιστική Συνέλευση του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας και εκλογές αντιπροσώπων για τα συνέδρια Π.Ο.Σ.Ο.Ψ.Υ, Π.Ο.ΑμεΑ, ΕΣΑμεΑ.,
- 19/3/2015: επίσημα εγκαίνια Ολοήμερου Κοινωνικού Στεκιού Ψυχικής Υγείας για εφήβους και Ενήλικες «ΗΒΗ»,

- 3^{ος}& 4^{ος} 2015: ημερίδες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της κοινότητας σχετικά με τις υπηρεσίες του Ολοήμερου Κοινωνικού Στεκιού Ψυχικής Υγείας για εφήβους και Ενήλικες «ΗΒΗ», στους δήμους Καλαβρύτων, Δυτικής Αχαΐας, Ερυμάνθου και Αιγιαλείας,
- 4^{ος}/2015: συμμετοχή εκπροσώπων του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας στην Εκλογοαπολογιστικό Συνέδριο της Π.Ο.Σ.Ο.Ψ.Υ. στην Αθήνα,
- τέλη Ιουνίου 2015: διοργάνωση 3^{ου} Τουρνουά τάβλι του Σ.Ο.Ψ.Υ. με τίτλο «Ρίξε μια ζαριά ενάντια στην προκατάληψη και τον αποκλεισμό»,
- 8^{ος} 2015: 3^οΚΑΜΠΙΝΓΚ του Συλλόγου για την Ψυχική Υγεία Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας με τίτλο «ΣΥΝαντιόμαστε με το μέλλον μας: «ΣΥΝταξιδεύουμε, ΣΥΝομιλούμε, ΣΥΝυπάρχουμε»,
- 8^{ος} -9^{ος} -10^{ος} 2015: 6^οΦεστιβάλ ΑΝΤΙΣΤΙΓΜΑ για την Ψυχική Υγεία,
- 9^{ος} 2015: έναρξη ομάδων του Συλλόγου,
- 12^{ος} 2015(τέλη): χριστουγεννιάτικη γιορτή του Συλλόγου,
- 1^{ος} -9^{ος} 2015: λειτουργία του Ολοήμερου Κοινωνικού Στεκιού Ψυχικής Υγείας για εφήβους και Ενήλικες «ΗΒΗ»,
- αναζήτηση χρηματοδοτικών πηγών με στόχο την εξασφάλιση της λειτουργίας του Συλλόγου (δράσεις, δωρεές, υποβολή προτάσεων σε Ιδρύματα, ΕΣΠΑ),
- 1^{ος} – 12^{ος} 2015: Ίδρυση Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης Ένταξης με την επωνυμία «ΟΙ ΓΕΦΥΡΕΣ», διαδικασίες διαμόρφωσης χώρου και έναρξη λειτουργίας,
- διαμόρφωση νέου κτηρίου που θα στεγάσει την λειτουργία του Συλλόγου και μετακόμιση.

4.3 Έρευνες με συμμετοχή του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας ²⁴

Ο Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας έχει διεξάγει και συμμετάσχει σε μία σειρά ερευνών και συγκεκριμένα: διεξαγωγή εμπειρικών ερευνών στο πλαίσιο διοργάνωσης τριήμερων φεστιβάλ με αφορμή τη 10^η Οκτωβρίου ως «Παγκόσμια Ημέρα για την Ψυχική

²⁴ <http://sopsipatron.gr/ereynes/>

Υγεία», υποστήριξη έρευνας σε συνεργασία με την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας στο πλαίσιο εκπόνησης διδακτορικής διατριβής με τίτλο: «Διερεύνηση ψυχοκοινωνικών χαρακτηριστικών στην υγεία και εν γένει στην ποιότητα ζωής οικογενειών με ψυχωτικό μέλος». Η συγκεκριμένη έρευνα με τη βοήθεια του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας συγκέντρωσε το μεγαλύτερο δείγμα φροντιστών ψυχωτικών ατόμων (συνολικά 510 άτομα), τα οποία αντιστοιχούν περίπου στο 1% του πραγματικού αριθμού των φροντιστών στην Ελλάδα, υποστήριξη έρευνας με θέμα «Νευρογνωστικά ελλείμματα και στοιχεία γενικής ψυχοπαθολογίας σε υγιείς α΄ βαθμού συγγενείς με ψυχωτική συμπτωματολογία: Η σχέση τους με την ποιότητα ζωής και τη λειτουργικότητα», υποβολή του καινοτόμου προγράμματος με τίτλο: «Καινοτόμο Πρόγραμμα Μετανοσοκομειακής Υποστήριξης ατόμων που νοσηλεύονται για πρώτη φορά στο Ψυχιατρικό Τμήμα Ενηλίκων του Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Πάτρας ή παρουσιάζουν επανειλημμένες υποτροπές μετά την έξοδό τους από το νοσοκομείο» σε συνεργασία με την ψυχιατρική κλινική του Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Πατρών το οποίο έλαβε έγκριση σκοπιμότητας από τη Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας του ΥΥΚΑ, αλλά δεν υλοποιήθηκε, καθώς έληξε η πρόσκληση, χωρίς να προλάβει να κατατεθεί Τεχνικό Δελτίο Προτεινόμενης Πράξης.

4.4 Δικτύωση του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας με άλλους φορείς²⁵

Ο Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας έχει συνάψει συνεργασίες με αρκετούς αξιόλογους φορείς τόσο σε τοπικό, εθνικό αλλά και ευρωπαϊκό επίπεδο και συγκεκριμένα:

- συμμετοχή σε ευρωπαϊκά δίκτυα EUFAMI, GUMIAN, MENTAL HEALTH EUROPE,
- συμμετοχή σε εθνικά δίκτυα ΠΟΣΟΨΥ, ΕΣΑμεΑ,
- συνέργειες με την Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση Δυτικής Ελλάδας και με όλους τους Δήμους της Περιφερειακής Ενότητας Αχαΐας,
- 6^η ΥΠΕ,

---

²⁵ <http://sopsipatron.gr/diktiosi/>

- δικτύωση και διασύνδεση με πλήθος τοπικών φορέων και υπηρεσιών (όπως είναι η εκπαίδευση, η τοπική αυτοδιοίκηση, η υγεία, η πρόνοια, ο πολιτισμός, ο αθλητισμός).

Κεφάλαιο 5^ο

Η Κοινωνική Προσφορά του Σ.Ο.Ψ.Υ.

5.1 Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας και Εκπαίδευση

Ο Σύλλογος Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ.) Πάτρας συνιστά πλαίσιο πρακτικής άσκησης σπουδαστών του τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του ΑΤΕΙ Πάτρας. Επίσης, υπάρχει εκπαίδευση και εποπτεία των τριάντα ένα (31) επαγγελματιών ψυχικής υγείας/ εθελοντών του Συλλόγου από την Επιστημονική Επιτροπή του Σ.Ο.Ψ.Υ.

5.2 Προγράμματα του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας με τον Ιδιωτικό Τομέα στα πλαίσια της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης²⁶

5.2.1 Συνεργασία με τη Vodafone – Το πρόγραμμα «WORLD OF DIFFERENCE»

Το πρόγραμμα Vodafone-‘‘World of Difference’’ είναι ένα παγκόσμιας εμβέλειας πρόγραμμα του Ομίλου Vodafone, το οποίο υλοποιείται στην Ελλάδα από το 2010, στο πλαίσιο του προγράμματος Βιώσιμης Ανάπτυξης της εταιρείας, έχοντας μέχρι σήμερα αναδείξει 34 νικητές που εργάστηκαν στο μη κερδοσκοπικό οργανισμό της επιλογής τους σε περιοχές σε όλη την Ελλάδα, όπως Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Κοζάνη, Κομοτηνή, Μυτιλήνη, Πάτρα, Πάρος και Πρέσπες, προσφέροντας σημαντικό έργο στην τοπική κοινωνία.

Στην Πάτρα υλοποιήθηκε το συγκεκριμένο πρόγραμμα, στα πλαίσια του οποίου απασχολήθηκε σύμβουλος επαγγελματικού προσανατολισμού που πραγματοποίησε εξειδικευμένη ατομική συμβουλευτική των μελών του Συλλόγου με στόχο την επαγγελματική τους επανένταξη.

---

²⁶ <http://sopsipatron.gr/programmata/>

5.2.2. Συνεργασία του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας με το Πρόγραμμα Φιλοξενουσών Οικογενειών²⁷

Η συγκεκριμένη συνεργασία πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του ΕΠΑΝΑΔ με τίτλο: «Δράσεις υποστήριξης για την υλοποίηση Προγραμμάτων Φιλοξενουσών Οικογενειών στην 6η Υγειονομική Περιφέρεια για την εδραίωση της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης», συνολικού ύψους 290.000€.

Το συγκεκριμένο έργο είχε σκοπό την ευαισθητοποίηση των δυνητικά δικαιούχων φορέων, προκειμένου να δημιουργήσουν προγράμματα αναδοχής για ψυχικά πάσχοντες, αποτελώντας μία καινοτόμα παρέμβαση και πολιτική για το χώρο της Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης στην Ελλάδα.

5.2.3 Ολοήμερο Κοινωνικό Στέκι Ψυχικής Υγείας για εφήβους και ενήλικες- ΗΒΗ²⁸

Το «Ολοήμερο Κοινωνικό Στέκι Ψυχικής Υγείας για εφήβους και ενήλικες- ΗΒΗ» από το πρόγραμμα επιχορήγησης ΜΚΟ στην Ελλάδα, «Είμαστε Όλοι Πολίτες», αποτελεί ένα εγχείρημα του Ιδρύματος Μποδοσάκη, ύψους 41.820 ευρώ. Το έργο χρηματοδοτείται από την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία στο πλαίσιο του προγράμματος «Είμαστε όλοι Πολίτες», το οποίο είναι μέρος του συνολικού Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του ΕΟΧ για την Ελλάδα, γνωστού ως EEA Grants. Στόχος του προγράμματος είναι η ενδυνάμωση της κοινωνίας των πολιτών στη χώρα μας και η ενίσχυση της κοινωνικής δικαιοσύνης, της δημοκρατίας και της βιώσιμης ανάπτυξης.

²⁷ <http://sopsipatron.gr/programmata/>

²⁸ <http://sopsipatron.gr/programmata/>

5.2.4 «Κοινωνικός- Κοινοτικός Σταθμός Ψυχικής Υγείας – Γέφυρες Ζωής²⁹»

Από τον Οκτώβριο του 2015 ο Σύλλογος Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ.) Πάτρας λειτουργεί τον «Κοινωνικό- Κοινοτικό Σταθμό Ψυχικής Υγείας – Γέφυρες Ζωής» με την αρωγή του Ιδρύματος Νιάρχος. Οι υπηρεσίες που παρέχονται ποικίλλουν, είναι δωρεάν και χωρίς καθυστέρηση από έμπειρους και επιστημονικά καταρτισμένους εργαζόμενους και εθελοντές.

5.3. Καφενείο Σ.Ο.Ψ.Υ.στην Αθήνα- ΤΟ ΣΤΕΚΙ «Η ΖΕΣΤΗ ΦΩΛΙΑ³⁰»

Με την έναρξη των προγραμμάτων κοινωνικής επανένταξης για άτομα με ψυχικά προβλήματα υπήρξε μία επικέντρωση αρχικά στην ανάπτυξη επαγγελματικών εργαστηρίων και αργότερα στην ανάπτυξη και λειτουργία στεγαστικών δομών στην κοινότητα. Η ανάγκη για ψυχαγωγία συνήθως έμενε ακάλυπτη ή θεωρούνταν πολυτέλεια στο φάσμα των παροχών της ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης. Ο Πανελλήνιος Σύλλογος Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ.) έχοντας μία συγγενική σχέση με τους ψυχικά πάσχοντες ακολούθησε μία πιο ευαίσθητη προσέγγιση και για αυτό το λόγο προέβη στη δημιουργία ενός χώρου με το όνομα «

²⁹ <http://sopsipatron.gr/programmata/>

³⁰ <http://www.iatronet.gr/sopsi/content.asp?pid=1>

Η Ζεστή Φωλιά», όπου τα συγγενικά πρόσωπα των πασχόντων είχαν την ευκαιρία να επικοινωνήσουν και να ψυχαγωγηθούν σε ένα οικείο και προστατευμένο περιβάλλον.

Τα μέλη του Πανελληνίου Συλλόγου Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ.) στην πλειοψηφία τους απασχολούνταν σε προγράμματα επαγγελματικής αποκατάστασης, αρκετά από τα οποία είχαν ως χώρο διαμονής τους ξενώνες ή προστατευμένα διαμερίσματα.

Το «Στέκι» στεγαζόταν στις εγκαταστάσεις του Συλλόγου Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Ψ.Υ.) και λειτουργούσε κάθε Πέμπτη, 17.00 - 20.00 το απόγευμα. Εκεί τα μέλη είχαν τη δυνατότητα μέσα σε μία ζεστή ατμόσφαιρα και ακούγοντας διάφορα είδη μουσικής, να συζητήσουν, να γνωριστούν μεταξύ τους και να διευρύνουν την κοινωνική τους ζωή. Επίσης, είχαν την ευκαιρία να συμμετέχουν σε ένα πλήθος δραστηριοτήτων, επιλεγμένο από τα ίδια, όπου περιλαμβάνονταν διάφορα είδη παιχνιδιού και μαθήματα χορού. Στα άμεσα σχέδια της «Ζεστής Φωλιάς» είναι να συμπεριληφθούν ομαδικά παιχνίδια, προβολή ταινιών σε video καθώς και τακτική ενημέρωση για ταινίες, θεατρικές παραστάσεις και άλλες εκδηλώσεις που διαδραματίζονται στην Αθήνα. Παράλληλα, διοργανώνονται διάφορες εκδηλώσεις με αφορμή τις γιορτές (όπως τα Χριστούγεννα, η Πρωτοχρονιά, οι Απόκριες), ενώ το κάθε μέλος μπορεί να γιορτάσει στο «Στέκι» την ονομαστική του γιορτή ή τα γενέθλιά του.

Σημαντικό είναι να υπογραμμιστεί ότι τα μέλη συμμετείχαν ενεργά από την αρχή της δημιουργίας του χώρου. Το όνομα «Ζεστή Φωλιά» επιλέχθηκε από τους ίδιους τους ασθενείς και φιλοτεγήθηκε από ένα μέλος του προγράμματος. Τα μέλη ήταν υπεύθυνα για την ετοιμασία και διακόσμηση του χώρου καθώς και για την τακτοποίησή του μετά το τέλος του προγράμματος. Στις ώρες λειτουργίας του χώρου οριζόταν ένα άτομο το οποίο ήταν υπεύθυνο για την παρασκευή και το σερβίρισμα καφέ και συνοδευτικών. Έτσι, οι ασθενείς με την ενεργό συμμετοχή τους στις διάφορες εκδηλώσεις και με την ανάληψη ευθυνών εγκλιματίστηκαν με το περιβάλλον και αισθάνονταν αυτό το χώρο οικείο και φιλόξενο.

Επιπλέον, είναι γεγονός ότι από την αρχή της λειτουργίας της «Ζεστής Φωλιάς» κατέστη εμφανής η ανάγκη ύπαρξης ενός τέτοιου προγράμματος. Τα μέλη ανταποκρίθηκαν με ενθουσιασμό και το αγάλιασαν με αγάπη. Όλοι (μέλη, προσωπικό και γονείς) συνεργάστηκαν με ζήλο και διάθεση, κατορθώνοντας να

δημιουργήσουν ένα ξεχωριστό σημείο στο χώρο της κοινωνικής επανένταξης, με κύριο γνώμονα σεβασμό στην ανθρώπινη ανάγκη για ψυχαγωγία και δημιουργικότητα.

Σήμερα τα μέλη του Συλλόγου βρίσκουν την ίδια ζεστασιά και θαλπωρή στο Κέντρο Ημέρας που λειτουργεί στη Νεαπόλεως 9-11, όπου με τη βοήθεια του έμπειρου προσωπικού του Ξενώνα και των καταρτισμένων εθελοντών, συνεχίζεται μία ιστορία χρόνων, η οποία εμπλουτίζεται καθημερινά με φροντίδα και ενδιαφέρον για όλους αυτούς που έχουν πραγματικά ανάγκη.

5.4 Ο Ρόλος των Σ.Ο.Ψ.Υ. στο Πεδίο της Ψυχικής Υγείας στην Ελλάδα της Οικονομικής Κρίσης

Σήμερα, είναι ευρέως γνωστό και αντιληπτό ότι η Ελλάδα βιώνει τις συνέπειες μίας σκληρής οικονομικής κρίσης, καθημερινά, σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής και όπως είναι εύλογο έχει επηρεάσει ριζικά την κοινωνία, τόσο σε ατομικό επίπεδο όσο και σε συλλογικό. Είναι επομένως πασιφανές, ότι η Π.Ο.Σ.Ο.Ψ.Υ. καθώς και οι κατά τόπους Σ.Ο.Ψ.Υ., ως αναπόσπαστα μέλη αυτής της κοινωνίας δε θα μπορούσαν να μείνουν αδρανείς και ανεπηρέαστοι από τις τρέχουσες εξελίξεις, οι οποίες απειλούν να κατεδαφίσουν και τις λίγες, κατακτήσεις των χρηστών υπηρεσιών ψυχικής υγείας και των οικογενειών τους

Συγκεκριμένα, άποψη της Π.Ο.Σ.Ο.Ψ.Υ. είναι ότι οι υπηρεσίες ψυχικής υγείας απέχουν πολύ από τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές, όχι μόνο στο επίπεδο των υποδομών και της οργάνωσης, αλλά και σε θέματα νοοτροπίας, αντίληψης και κουλτούρας των επαγγελματιών ψυχικής υγείας έναντι των χρηστών υπηρεσιών ψυχικής υγείας και των οικογενειών τους.

Πιο αναλυτικά, στην Ελλάδα εκπρόσωποι της Π.Ο.Σ.Ο.Ψ.Υ. μετέχουν σε επιτροπές του υπουργείου Υγείας, αλλά η συμμετοχή αυτή είναι περισσότερο συμβολική παρά ουσιαστική και αυτό αντικατοπτρίζεται στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται οι χρήστες υπηρεσιών ψυχικής υγείας και οι οικογένειές τους στο επίπεδο της καθημερινότητας, δηλαδή τις περισσότερες φορές κυριαρχεί η αδιαφορία ή επικρατεί

η πελατειακή σχέση στη βάση πάντα της ανισότητας που καθορίζεται από τη σχέση ιατρού – αρρώστου.

Ωστόσο, παρά την υπάρχουσα θλιβερή κατάσταση, ο Σ.Ο.Ψ.Υ. έχει τη θέληση να προσπαθήσει για τη δημιουργία και οικοδόμηση καλύτερων και ουσιαστικών σχέσεων συνεργασίας, καθώς όπως χαρακτηριστικά αναφέρει «αυτά που μας ενώνουν είναι περισσότερα από αυτά που μας χωρίζουν..» και «άλλωστε η άσκηση κριτικής όταν εδράζεται σε πραγματικά στοιχεία δεν αφορά πρόσωπα αλλά δομές και λειτουργίες του συστήματος.». Ειδικότερα, η κριτική του Σ.Ο.Ψ.Υ. εστιάζει κυρίως στην υποστελέχωση των υπηρεσιών ψυχικής υγείας, την υποτίμηση της Κοινωνικής Ψυχιατρικής στην εκπαίδευση των επαγγελματιών υγείας, στα οργανωτικά προβλήματα, στις συνθήκες νοσηλείας, στο καθεστώς των εισαγγελικών εντολών, στην απουσία παρεμβάσεων στο επίπεδο της πρόληψης και της συστηματικής αγωγής Κοινότητας και στην απουσία κοινωνικού ελέγχου του συστήματος υπηρεσιών ψυχικής υγείας, όπως είναι η διαφάνεια, η κοινωνική λογοδοσία και η αξιολόγηση υπηρεσιών.

Για τους προαναφερθέντες λόγους, ο Π.Ο.Σ.Ο.Ψ.Υ. και ο Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας δεν επιθυμούν να στέκονται αδρανείς σε αυτούς τους χαλεπούς καιρούς οι οποίοι απαιτούν τη συμμετοχή όλων για την επίλυση των ζητημάτων που είτε ήδη υφίστανται είτε συνεχώς ανακύπτουν. Βασικός τους σκοπός έχει τεθεί να αγωνιστούν για την αλλαγή της προβληματικής και δυσλειτουργικής κατάστασης, μέσω της ουσιαστικής συμμετοχής στη χάραξη πολιτικών για την ψυχική υγεία. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στην ομιλία της κ. Τριανταφύλλου, προέδρου του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας «Ο αγώνας μας πλέον δεν αφορά υστερικές φωνές ή συναισθήματα οίκτου, αλλά σημαίνει πίεση προς την κατεύθυνση ορθολογικής οργάνωσης και λειτουργίας των υπηρεσιών ψυχικής υγείας, με συμμετοχή των χρηστών υπηρεσιών ψυχικής υγείας και των οικογενειών στα κέντρα λήψεων αποφάσεων, όπως ισχύει στις αναπτυγμένες βορειοδυτικές χώρες της Ευρώπης.

Στη νέα πραγματικότητα της κρίσης έχουμε μόνο μία επιλογή: να συνεργαστούμε και να εμπιστευτούμε ο ένας τον άλλο. Οι χρήστες υπηρεσιών ψυχικής υγείας και οι οικογένειες τους θέλουν και μπορούν να αναλάβουν το κομμάτι της ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης, της Πρόληψης και της ευαισθητοποίησης της Κοινότητας. Για αυτό το λόγο, οι υπεύθυνοι των Μονάδων ψυχικής Υγείας πρέπει να επικεντρωθούν στη

θεραπεία, βελτιώνοντας τις παρεχόμενες υπηρεσίες (όπως είναι η επίλυση χρόνιων οργανωτικών προβλημάτων, οι συνθήκες νοσηλείας) και να συνεργαστούν στα πεδία της Πρόληψης και της Αποκατάστασης ισότιμα με το Σ.Ο.Ψ.Υ. και άλλους κοινωνικούς εταίρους, για τη δημιουργία δικτύων (δίκτυο πρόληψης – δίκτυο αποκατάστασης) στη βάση του θεραπευτικού συνεχούς και των αρχών της Κοινοτικής Ψυχιατρικής.

Το μήνυμά μας είναι μήνυμα φορολογουμένων πολιτών και μάλιστα από τους πιο ευάλωτους, οι οποίοι σε εποχή κρίσης καλούμαστε να επιβιώσουμε με λίγα. Δικαιούμαστε λοιπόν από όλες τις απόψεις και να μιλάμε και να έχουμε άποψη για τα πράγματα που μας αφορούν. Σε τελική ανάλυση το έργο μας ως Σ.Ο.Ψ.Υ. μιλάει από μόνο του, καθώς πραγματικά και ουσιαστικά συνάδει με τις αρχές και αξίες της Κοινοτικής Ψυχιατρικής, που είναι και το θέμα του συνεδρίου μας.

Η επανάσταση της κοινής λογικής ή του αυτονόητου, στο πεδίο της Ψυχικής Υγείας, είναι στο χέρι μας αρκεί να αντιληφθούμε την κρίση ως ευκαιρία αλλαγής για να εμπιστευτούμε ο ένας τον άλλο και να δράσουμε ισότιμα, συλλογικά και συνεργατικά με στόχο την εξάλειψη των όποιων προβλημάτων, αφού η επίλυσή τους σχετίζεται και με τη δική μας καθημερινή στάση και συμπεριφορά.

Οι αρχαίοι Έλληνες παρομοίαζαν την Πολιτεία με καράβι. Αν στο καράβι τραβάνε όλοι κουπί πίστευαν ότι τότε αυτό δεν κινδυνεύει στην τρικυμία και ότι οι επιβαίνοντες θα φτάσουν σώοι στον προορισμό τους. Αν όμως κάποιος δεν προσπαθούν πολύ ή επιδιώκουν να σώσουν μόνο τον εαυτό τους, θεωρούσαν ότι τότε το καράβι θα βυθιστεί και φυσικά θα πνιγούν όλοι οι επιβαίνοντες».

5.5 Σχεδιασμός και Αξιολόγηση του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας³¹

Ο Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας συνεισφέρει με προτάσεις στα πλαίσια υλοποίησης ευρωπαϊκών προγραμμάτων, καθώς έλαβε διαχειριστική επάρκεια για να διαχειριστεί ευρωπαϊκά έργα, ενώ ήδη αξιοποιεί και εκπαιδεύει 51 εθελοντές επαγγελματίες ψυχικής υγείας. Επιπλέον, προσφέρει ένα ευρύ φάσμα υποστηρικτικών υπηρεσιών σε χρήστες υπηρεσιών ψυχικής υγείας σε ημέρες και ώρες που δεν λειτουργούν οι δημόσιες υπηρεσίες ψυχικής υγείας, λειτουργεί ομάδες αυτοβοήθειας χρηστών υπηρεσιών

³¹ <http://sopsipatron.gr/apologismos/>

ψυχικής υγείας, καθώς και φροντιστών. Επίσης έχει υποβάλει και έχει λάβει έγκριση για λειτουργία Κέντρου Ημέρας (ΠΕΠ Δ. Ελλάδας), έχει υποβάλει πρόταση για τη λειτουργίατριών (3) προστατευμένων διαμερισμάτων (ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας), έχει υποβάλει πρόταση για πρόγραμμα δημιουργία Σ.Ο.Ψ.Υ. σε όλη την Ελλάδα μέσω του ΕΣΠΑ/ΕΠΑΝΑΔ, σχεδιάζει παρέμβαση στα σχολεία για τη σωστή ενημέρωση μαθητών, γονέων και εκπαιδευτικών καθώς και πρόγραμμα εκπαίδευσης για Φιλοξενούσες Οικογένειες.

Συνοψίζοντας, ο Σύλλογος για την Ψυχική Υγεία/ Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας έχει αναλάβει πολλές πρωτοβουλίες τις οποίες και έχει πραγματοποιήσει με επιτυχία και συνεχίζει το έργο του, σχεδιάζοντας και οργανώνοντας συνεχώς δράσεις, όπως φαίνεται και παραπάνω, αψηφώντας τα εμπόδια και τους σκοπέλους που δημιούργησε και εξακολουθεί να δημιουργεί είτε η οικονομική κρίση είτε η αδιαφορία του κρατικού μηχανισμού.

Κεφάλαιο 6^ο

Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Έρευνας

6.1 Σκοπός και Στόχος Έρευνας

Βασικός σκοπός της ερευνητικής αυτής διαδικασίας είναι η διερεύνηση των απόψεων, των θέσεων, των αντιλήψεων και των ιδεών των ανθρώπων που αντιπροσωπεύουν το Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας. Πιο συγκεκριμένα, οι στόχοι της έρευνας αυτής είναι:

1. Η ανάδειξη του έργου και του οράματος του Σ.Ο.Ψ.Υ Πάτρας
2. Η καταγραφή και ανάδειξη των δυσκολιών λειτουργίας του συλλόγου
3. Ο ρόλος του Σ.Ο.Ψ.Υ. στο πεδίο της ψυχικής υγείας στην Ελλάδα της οικονομικής κρίσης
4. Η ανταπόκριση της τοπικής κοινωνίας απέναντι στο σύλλογο

6.2 Δείγμα Έρευνας

Για την έρευνά μας πήραμε συνέντευξη από τρία στελέχη, τα οποία εργάζονται στο Σύλλογο Ψυχικής Υγείας Πάτρας . Πιο συγκεκριμένα, οι συνεντευξιζόμενοι αποτελούνταν από την κ. Μενεγή ψυχολόγο του συλλόγου και επιστημονικά υπεύθυνη του προγράμματος Κοινωνικός-Κοινοτικός Γέφυρες ζωής του Σ.Ο.Ψ.Υ., την κ. Ρηγάλου ψυχολόγο και εξωτερική συνεργάτιδα του συλλόγου και την κ. Μάρκου που εργάζεται ως κοινωνικός λειτουργός. Ο χρόνος που απαιτήθηκε για κάθε συνέντευξη ήταν κατά μέσο όρο 30-40 λεπτά. Οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν στο χώρο του Σ.Ο.Ψ.Υ Πάτρας, ενώ ο χρόνος παραχώρησής τους ήταν μεταξύ Σεπτεμβρίου και Οκτωβρίου του έτους 2017.

6.3 Μέθοδος Έρευνας

Η επιλογή της κατάλληλης μεθόδου έρευνας, είναι το πιο σημαντικό κομμάτι κατά τη διάρκεια μιας ερευνητικής διαδικασίας καθώς μέσω αυτής κρίνεται η ορθότητα των αποτελεσμάτων που προκύπτουν. Οι μέθοδοι έρευνας διακρίνονται σε δύο βασικές

κατηγορίες ανάλογα με τον τρόπο συλλογής των στοιχείων. Αυτές είναι η ποιοτική και η ποσοτική (Σιώμκος, 2008).

Στόχος μιας ποσοτικής έρευνας είναι η ανεύρεση σχέσεων μεταξύ διαφόρων παραγόντων. Η ποσοτική έρευνα σχετίζεται με τη συστηματική διερεύνηση φαινομένων όπου για το σκοπό επίτευξης της χρησιμοποιούνται στατιστικές μέθοδοι, μαθηματικά μοντέλα και αριθμητικά δεδομένα. Έτσι, χρησιμοποιείται συνήθως ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα παρατηρήσεων και επιδιώκεται γενίκευση σε ένα ευρύτερο πληθυσμό. Η διαδικασία συλλογής δεδομένων γίνεται με δομημένα πρωτόκολλα, όπως ερωτηματολόγια, κλίμακες και δοκίμια επιτευγμάτων.

Η ποιοτική έρευνα είναι η πλέον κατάλληλη μέθοδος στην περίπτωση, όπου ο ερευνητής ενδιαφέρεται να απαντήσει σε ερωτήματα που σχετίζονται με το "Γιατί;" και το "Πώς;" κάποιων φαινομένων. Συνεπώς, η ποιοτική προσέγγιση είναι μια μέθοδος έρευνας, που χρησιμοποιείται κατά κύριο λόγο για τη μελέτη κοινωνικών προβλημάτων και φαινομένων. Αποσκοπεί περισσότερο στη δημιουργία νέων θεωρητικών μοντέλων αντί στην επαλήθευση και γενίκευση αυτών σε ένα μεγαλύτερο πληθυσμό. Ένα από τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα των ποιοτικών μεθόδων που ταυτίζεται με αυτό της τον στόχο είναι η ευελιξία που χαρακτηρίζει την ερευνητική διαδικασία.

Στην παρούσα εργασία επιλέχθηκε ο ποιοτικός μεθοδολογικός σχεδιασμός ως προς την συλλογή και την ανάλυση των πληροφοριών. Με δεδομένο ότι η ποιοτική έρευνα αναδεικνύει πως αντιλαμβάνονται οι συνεντευξιαζόμενοι πραγματικές καταστάσεις για τα συγκεκριμένα θέματα, αυτή η ερευνητική μέθοδος κρίνεται σαν πιο κατάλληλη.

6.4 Μέθοδος Συλλογής Δεδομένων

Σε μία ποιοτική έρευνα, ο πιο συνηθισμένος τρόπος συλλογής στοιχείων είναι η συνέντευξη. Η συνέντευξη είναι μία διαδικασία, όπου ο ερευνητής κάνει ερωτήσεις και ο ερωτώμενος απαντάει σε αυτές. Μια συνέντευξη διακρίνεται σε κατηγορίες.

Έτσι κάνουμε λόγο για τη λεγόμενη δομημένη συνέντευξη, τη μη δομημένη καθώς και την ημι-δομημένη.

- *Δομημένη (κατευθυνόμενη) συνέντευξη:* ο ερευνητής καθορίζει και διατυπώνει εκ των προτέρων ερωτήσεις που θα ρωτήσει, τις οποίες ακολουθεί αυστηρά κατά τη διάρκεια της συνέντευξης. Με αυτό τον τρόπο, η συνέντευξη παρουσιάζεται με ένα είδος προφορικού ερωτηματολογίου.
- *Μη δομημένη-ελεύθερη συνέντευξη:* ο ερευνητής δεν ακολουθεί ένα προκαθορισμένο πλαίσιο ερωτήσεων ενώ επιτρέπει στον ερωτώμενο να αναπτύξει ελεύθερα τις απόψεις του. Η ελεύθερη συνέντευξη εφαρμόζεται συνήθως, όταν το ερευνώμενο πρόβλημα δεν είναι επαρκώς προσδιορισμένο, οπότε και απαιτούνται περισσότερα στοιχεία.
- *Ημιδομημένη (ημικατευθυνόμενη) συνέντευξη:* κινείται μεταξύ των δύο ειδών συνεντεύξεων που προηγουμένως αναφέρθηκαν. Δεν υπάρχουν προδιαγεγραμμένες καθώς μπορεί να υπάρξει τροποποίηση ανάλογα με την ροή της συζήτησης. Στην ημιδομημένη ατομική συνέντευξη, όλη η έμφαση συγκεντρώνεται στον συνεντευξιαζόμενο και στη μη λεκτική επικοινωνία του, σε αντίθεση με την ομαδική συνέντευξη που η προσοχή μοιράζεται ανάλογα με το πλήθος.

Η μορφή συνέντευξης που επιλέχθηκε για την ποιοτική μεθοδολογική προσέγγιση είναι η ημιδομημένη συνέντευξη. Συγκεκριμένα αυτή η μορφή προσφέρει ευελιξία να μελετηθούν σε βάθος οι πεποιθήσεις, οι στάσεις και οι απόψεις των συμμετεχουσών μέσα από την διατύπωση ερωτήσεων για τον εμπλουτισμό της συζήτησης (Αβραμίδης & Καλύβα, 2006).

6.5 Αποτελέσματα Έρευνας

6.5.1 Δημιουργία και Έργο του Σ.Ο.Ψ.Υ Πάτρας

Στην πρώτη θεματική ενότητα οι ερωτήσεις αφορούσαν το σκοπό δημιουργίας, το έργο του συλλόγου καθώς το όραμά του.

Στην ερώτηση «**Πώς προέκυψε η δημιουργία του Σ.Ο.Ψ.Υ;**». Η κ. Μενέγη απάντησε:

«Ο Σ.Ο.Ψ.Υ ιδρύθηκε το 2003 από κάποιες οικογένειες ανθρώπων που είχαν χρόνιες ψυχικές παθήσεις. Η πρώτη του βάση ήταν στο πνευματικό κέντρο του Αγίου Νικολάου, είχε παραχωρηθεί κάποιος χώρος από την εκκλησία και σταδιακά αναπτύχθηκε . Επίσης για πολλά χρόνια ο σύλλογος βρισκόταν στην οδό Σισίνη σε ένα κτίριο που είχε παραχωρήσει ο Δήμος και από πέρυσι το Μάρτη και πλέον μετά από δωρεά του ιδρύματος Νιάρχος ήρθαμε εδώ, στην Κανάρη 74 που λειτουργούμε πλέον σαν σύλλογος. Ο σύλλογος δηλαδή είναι αυτοοργανωμένος διοικείται από επταμελές διοικητικό συμβούλιο στο οποίο συμμετέχουν φροντιστές των μελών μας κυρίως γονείς, συμμετέχουν μέλη μας και αυτή την στιγμή συμμετέχει και ένας φίλος του συλλόγου. Ουσιαστικά ως μέλη έχουν το δικαίωμα να γραφτούν άτομα από τις οικογένειες των ανθρώπων με ψυχικές παθήσεις, άνθρωποι που έχουν ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον ως φίλοι του συλλόγου με δικαίωμα ψήφου καθώς επίσης και επιστήμονες ή επιστημονικές εταιρείες και σύλλογοι, είναι δηλαδή ένας μικτός σύλλογος με στόχο την ψυχοκοινωνική αποκατάσταση. Στο σύλλογο λαμβάνει χώρο εβδομαδιαία ένα σταθερό πρόγραμμα ομαδικών δραστηριοτήτων που σκοπό έχει την ψυχοκοινωνική αποκατάσταση των ανθρώπων που αντιμετωπίζουν χρόνιες ψυχιατρικές παθήσεις.»

«Υπήρξε εθελοντική πρωτοβουλία επαγγελματιών, ψυχολόγων-κοινωνικών λειτουργών στην αρχή του Σ.Ο.Ψ.Υ στα πλαίσια στήριξης του ξεκινήματος;»

Η κ.Μενεγή υποστήριξε πως: *«Η εθελοντική πρωτοβουλία έπαιξε σημαντικό ρόλο στο ξεκίνημα από ψυχιάτρους της Πάτρας , εκείνη την χρονική περίοδο δεν βρισκόμουν στο σύλλογο γνωρίζω πάραυτα ότι η κυρία Σωτηριάδου που είναι τώρα στο κέντρο ψυχικής υγείας στον άγιο Αντρέα πρόσφερε πολύ μεγάλη βοήθεια, αυτή την στιγμή συνεχίζουμε την συνεργασία μας με τον κύριο Μανωλέσο επίσης ψυχίατρο με πολύ μεγάλη ιστορία*

στο Σ.Ο.Ψ.Υ και ουσιαστικά οι οικογένειες είχαν από την αρχή βοήθεια από επαγγελματίες ψυχικής υγείας.»

« Ποιο είναι το όραμα του Σ.Ο.Ψ.Υ και ποιοι είναι οι μελλοντικοί στόχοι του συλλόγου; »

Σύμφωνα με την κ. Μάρκου: « Το Σ.Ο.Ψ.Υ οραματίζεται να είναι δίπλα στους ανθρώπους με προβλήματα ψυχικής υγείας και κυρίως να καταπολεμηθεί το στίγμα για αυτούς τους ανθρώπους από την κοινωνία που δείχνει προκατάληψη. Θέλουμε να είμαστε όσο το δυνατόν πιο βοηθητικοί στις οικογένειες γιατί γνωρίζουμε τι αντιμετωπίζουν, είναι πολύ σημαντικό για τον ασθενή το περιβάλλον και όχι μόνο η αγωγή για να είναι λειτουργικός. Μελλοντικά σχέδια είναι να δημιουργηθούν κάποιες ομάδες ψυχοεκπαίδευσης και με άλλες ειδικότητες δηλαδή να γίνουν κάποιες ενημερώσεις όπως για παράδειγμα στην αστυνομία ή σε άλλους φορείς, να ενημερωθούν για την ψυχική υγεία, πως θα τους αντιμετωπίζουν, με τι μπορεί να έρθουν αντιμέτωποι, όλα αυτά μπορούν καλυφθούν με τα προγράμματα τις ψυχοεκπαίδευσης.»

«Το Σ.Ο.Ψ.Υ αναλαμβάνει αποκλειστικά ιδιαίτερες και σοβαρές περιπτώσεις ατόμων με ψυχική νόσο ή μπορεί να στραφεί οποιοσδήποτε νιώσει μία τέτοια ανάγκη στο σύλλογο ;»

«Αυτή τη στιγμή οποιοσδήποτε έχει την ανάγκη μπορεί να στραφεί στο σύλλογο, οι χρόνιοι γίνονται μέλη μας και στην κοινότητα παρέχεται ψυχολογική υποστήριξη έπειτα από ψυχιατρική εκτίμηση. Ωστόσο να τονίσω σε αυτό το σημείο ότι όταν το ποσοστό είναι μεγάλο δεν μπορεί ένας μόνο φορέας να ανταποκριθεί, από καθαρά πρακτική σκοπιά. Γι αυτόν τον λόγο συνεργαζόμαστε και με άλλους φορείς, δεν έρχονται μόνο άνθρωποι από άλλους φορείς σε εμάς και εμείς παραπέμπουμε σε αυτούς αντίστοιχα, επίσης σημαντικό είναι αν υπάρχει εξειδίκευστα άτομα να παραπέμπονται εκεί για την καλύτερη αποκατάσταση τους με προσωπικό που έχει αφιερωθεί αποκλειστικά στην αντιμετώπιση συγκεκριμένων προβλημάτων. Δεν υπάρχει περίπτωση να αρνηθούμε βοήθεια σε κανέναν. Άτομο που δεν γίνεται να αναλάβουμε εμείς ,θα επικοινωνήσουμε

εμείς με τον άλλο φορέα, θα τον παραπέμψουμε, θα τον ενημερώσουμε και γενικότερα θα είμαστε σε επαφή.»

κ. Ρηγάλου

«Καλύπτεται κάποια ιατροφαρμακευτική περίθαλψη από τον σύλλογο στους ασθενείς;»

«Συνταγογράφηση δεν γίνεται, υπάρχει όμως ψυχίατρος μία φορά την βδομάδα που κάνει διάγνωση και ψυχιατρική εκτίμηση. Επίσης, έρχονται άνθρωποι από την κοινότητα για ψυχιατρική αξιολόγηση και θεραπευτικές οδηγίες και υπάρχει δυνατότητα ο ψυχίατρος μας να βλέπει και μέλη που δεν μπορούν να απευθυνθούν σε κάποιον ιδιώτη. Ακόμα η δυνατότητα συνταγογράφησης όμως δεν υπάρχει.»

κ. Ρηγάλου

«Σε ποιες βάσεις στηρίζεται ο σύλλογος μεταξύ των μελών του;»

Η κ. Μενέγη απάντησε: «Οι βάσεις στις οποίες στηρίζεται η συνεργασία των μελών του και η συνεργασία και των μελών και των εργαζομένων και του διοικητικού συμβουλίου είναι ο αμοιβαίος σεβασμός, η βοήθεια και η αλληλεγγύη που παρέχει το ένα μέλος στο άλλο και επίσης στην όσο το δυνατόν καλύτερη ανάπτυξη πρωτοβουλιών και ενεργειών από τα ίδια τα μέλη μας.»

Σε αυτό συμφώνησε και κ.Μάρκου η οποία προσέθεσε ότι:

«Κυρίαρχο λόγο που δένει περισσότερο μια ομάδα είναι τα κοινά βιώματα, ο κοινός παρανομαστής τους.»

«Οι ειδικοί συμμετέχουν σε όλες τις δραστηριότητες των μελών ;»

Η κ. Ρηγάλου απάντησε ότι «Ανάλογα με τις ομάδες κατανέμεται και ο χρόνος που περνούν τα μέλη με τους αντίστοιχους ειδικούς, ψυχολόγους, ψυχιάτρους, κοινωνικούς λειτουργούς αλλά και εθελοντές οπότε μοιράζονται οι αρμοδιότητες. Παρόλα αυτά, υπάρχει ο κάτω χώρος της κοινωνικής λέσχης που τα μέλη μπορούν να καθίσουν και να διασκεδάσουν με διάφορες δραστηριότητες είτε ατομικά είτε με φίλους τους χωρίς κάποια ιδιαίτερη επίβλεψη, βέβαια στις ώρες λειτουργίας του συλλόγου υπάρχει πάντα προσωπικό για οποιαδήποτε ανάγκη μπορεί να προκύψει.»

6.5.2 Αναγνώριση Έργου από την Τοπική Κοινωνία και Δράσεις του Συλλόγου

Η τοπική κοινωνία φαίνεται ότι τα τελευταία χρόνια έχει αναγνωρίσει το έργο του συλλόγου. Πιο συγκεκριμένα η κ. Μενεγή δήλωσε ότι:

«Τουλάχιστον τα τελευταία δύο χρόνια που μπορώ να έχω εγώ μία προσωπική εικόνα, ο Σ.Ο.Ψ.Υ φαίνεται να είναι ευρύτερα γνωστός στην κοινωνία της Πάτρας και έχει ένα πολυετές έργο πίσω του. Έχει γίνει ένα μεγάλο άνοιγμα στην κοινότητα και στα πλαίσια της ενημέρωσης και της ευαισθητοποίησης του κοινού ενάντια στο στίγμα, επίσης χρησιμοποιούμε πολύ τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης παρέχοντας μεγαλύτερη αμεσότητα με τους νέους ανθρώπους άρα θεωρώ ότι υπάρχει κοινωνικό αντίκτυπο στην κοινωνία της Πάτρας.»

Σε αυτό το πλαίσιο γίνονται προσπάθειες δράσης και με άλλους οργανισμούς.

«...κάθε χρόνο οργανώνουμε τον Οκτώβρη το φεστιβάλ για την ψυχική υγεία το οποίο συνδιοργανώνεται και με άλλους φορείς όπως είναι το κέντρο ψυχικής υγείας και ψυχικής υγιεινής ή δομές του ΨΥΧΑΡΓΩΣ , επίσης θέλουμε να έχουμε συνεργασία με φορείς όπως είναι το PRAXIS, το άσυλο ανιάτων, το χαμόγελο του παιδιού, το ΚΕΘΕΑ, δηλαδή μπορεί να έρχονται άνθρωποι από αυτούς τους φορείς ζητώντας για παράδειγμα μία ψυχιατρική αξιολόγηση αλλά και αντίστοιχα να τους επισκεπτόμαστε εμείς προκειμένου να ζητήσουμε ενημέρωση γιατί πολλές φορές συχνά έρχονται άνθρωποι οι οποίοι πρέπει να παραπεμφθούν σε κάποια άλλη δομή που μπορεί να είναι εξειδικευμένη στο ανάλογο ζήτημα.»

κ.Μενεγή

6.5.3 Λειτουργία Συλλόγου

Στην ερώτηση ποιοι είναι οι φορείς που χρηματοδοτούν το σύλλογο. Η κ. Μενεγή δήλωσε:

«Ο σύλλογος δεν χρηματοδοτείται από το δημόσιο. Πηγή της χρηματοδότησης του είναι οι συνδρομές των μελών του οι οποίες είναι σε ετησία βάση και επίσης χορηγίες που μπορεί να υπάρχουν από διάφορους δωρητές, για παράδειγμα στο καινούργιο κτίριο που στεγαζόμαστε βοήθησαν σε μεγάλο βαθμό δωρεές από τοπικούς επιχειρηματίες και πάντα η τοπική κοινωνία βοηθάει. Παράλληλα ο Σ.Ο.Ψ.Υ τα τελευταία χρόνια έχει

απευθυνθεί σε ιδρύματα όπως το ΜΠΟΔΟΣΑΚΗ και το ΝΙΑΡΧΟΣ και έχει λάβει επιχορηγούμενα προγράμματα. Τα λειτουργικά έξοδα πάραυτα δεν καλύπτονται από κάποια επιχορήγηση. Η στρατηγική του συλλόγου στα πλαίσια της βιωσιμότητας και της ανάπτυξης του είναι καταρχάς να εκμεταλλευτεί και να αξιοποιήσει με σωστό τρόπο τους ανθρώπινους πόρους του αλλά βασική μας δύναμη είναι τα μέλη μας μέσω των εισφορών του.»

Έτσι, επόμενη ερώτηση ήταν πως αντεπεξέρχεται οικονομικά ο σύλλογος στα χρόνια της κρίσης, γνωρίζοντας ότι η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει πολύ την εύρεση οικονομικών πόρων. Σύμφωνα με την κ. Μάρκου

«Αυτήν την στιγμή, μεγάλη οικονομική ενίσχυση λαμβάνουμε από το ίδρυμα Νιάρχος, αν και υπάρχουν αρκετοί ευαισθητοποιημένοι επαγγελματίες στην Πάτρα, όμως σίγουρα τα πράγματα είναι δύσκολα! Δεν ανήκουμε ούτε στο δημόσιο, ούτε υπάρχει κάποια σταθερή μηνιαία χορηγία, εκτός από τους μισθούς μας που καλύπτονται από το Νιάρχος όλα τα υπόλοιπα λειτουργικά έξοδα είναι του συλλόγου γι αυτό και είναι τόσο πολύτιμες οι εισφορές των μελών μας.»

6.5.3 Οικονομική Κρίση και Ψυχική Υγεία

Η οικονομική κρίση είναι γεγονός πως δεν έχει αφήσει ανεπηρέαστη, σύμφωνα με έρευνες, τη ψυχική υγεία των Ελλήνων. Αρχικά το πρώτο θέμα προς διερεύνηση ήταν εάν έχει αυξηθεί ο αριθμός των ατόμων που επισκέπτονται το σύλλογο. Σε ερώτηση πώς έχει επηρεαστεί η λειτουργία του συλλόγου μετά την οικονομική κρίση, η κ. Μενεγή δήλωσε:

«Έχει παρατηρηθεί ότι έρχονται περισσότεροι άνθρωποι στον σύλλογο προκειμένου να λάβουν τις δωρεάν υπηρεσίες μας επειδή δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν οικονομικά και να πάνε και στον ιδιωτικό τομέα είτε ακόμα και να εξυπηρετηθούν από άλλους φορείς που παρέχουν δωρεάν υπηρεσίες γιατί η λίστα αναμονής, είναι μεγάλη και παράλληλα σε σχέση με παλιότερα ο κόσμος δεν έχει πλέον την δυνατότητα να στηρίζει το ίδιο οικονομικά. Επίσης, έχουμε πολύ καλή συνεργασία με την Πρόνοια και παραπέμπουμε κόσμο που ζητάει βοήθεια για θέματα που άπτονται καθαρά της επιβίωσης τους.»

Συνεπώς σε δεύτερη φάση το ερώτημα που προέκυψε ήταν εάν η κρίση έχει επιβαρύνει την ψυχική υγεία των ασθενών που πάσχουν από χρόνια νοσήματα.

Σύμφωνα με τη κ. Ρηγάλου:

«Θεωρώ ότι τα ποσοστά δεν έχουν αλλάξει κατά πολύ στις χρόνιες παθήσεις, ίσως γιατί υπάρχει ήδη μία βιολογική επιβάρυνση, το μόνο σίγουρο είναι ότι η κρίση επηρεάζει τους χρόνιους πάσχοντες ακόμα περισσότερο στην επαγγελματική και κλινική τους αποκατάσταση, περιορίζονται δηλαδή σε μεγαλύτερο βαθμό. Δεν θεωρώ ότι επηρεάζει η κρίση την εμφάνιση της νόσου, ίσως γιατί η ψύχωση είναι μία νόσος που εμφανίζεται σε πρώιμες ηλικίες επηρεάζει όμως την θεραπεία της. Νομίζω όμως ότι η κρίση ήταν ένας καταλυτικός παράγοντας να εκδηλωθούν κάποιες ψυχικές ασθένειες στην κοινότητα. Στα χρόνια της κρίσης αρκετές έρευνες έχουν δείξει ότι έχουν αυξηθεί οι ψυχικές διαταραχές και ότι έχει επιβαρυνθεί σε μεγάλο βαθμό η κοινότητα.»

Κεφάλαιο 7^ο

Συμπεράσματα

Στην παρούσα αυτή εργασία, πραγματοποιήθηκε μία διεξοδική παρουσίαση όλων των στοιχείων και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών που αποτελούν το Σύλλογο για την Ψυχική Υγεία/ Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας ξεκινώντας από το ιστορικό ίδρυσής του, το όραμα και τον τρόπο λειτουργίας και διοίκησής του και καταλήγοντας στις παρεμβάσεις που έχει κάνει, στη σύμπραξη με άλλους φορείς για την ενίσχυση και προώθηση του έργου του, στη δημιουργία κοινωνικών επιχειρήσεων, όπως είναι το «Στέκι ΗΒΗ» και οι «ΓΕΦΥΡΕΣ» για επιπλέον στήριξη και βοήθεια στους πάσχοντες και τις οικογένειές τους και τέλος στη θετική αξιολόγησή της πορείας του, παρά τις δυσκολίες, που υπήρχαν και εξακολουθούν να υπάρχουν.

Ο Σύλλογος για την Ψυχική Υγεία/ Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας διαγράφει μία αξιόλογη πορεία, βοηθώντας καθημερινά και έμπρακτα πολλούς συνανθρώπους μας, οι οποίοι δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν οικονομικά και ψυχολογικά σε αυτό που βιώνουν. Η μεγάλη διαδρομή της ιστορίας και λειτουργίας του Συλλόγου για την Ψυχική Υγεία/ Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας, οφείλει να αποτελέσει ένα παράδειγμα για όλους καθώς είναι η απόδειξη πως μόνο αν οι ίδιοι ενδιαφερθούμε ουσιαστικά για το συνάνθρωπό μας και είμαστε πρόθυμοι να προσφέρουμε και να βοηθήσουμε ειλικρινά και ανιδιοτελώς, ακόμα και σε τόσο δύσκολες οικονομικά, κοινωνικά και ηθικά εποχές, είναι δυνατό να δημιουργηθεί κάτι αγνό και αλληλέγγυο, μέσα από τη διάθεση λίγου από το χρόνο μας και τον εαυτό μας.

Συνεπώς είναι εξαιρετικά σημαντικό να υπάρχουν τέτοιοι Σύλλογοι και Ομάδες. Ωστόσο, αυτό το οποίο είναι πιο σημαντικό είναι η ενίσχυση και η υποστήριξη της πολιτείας από πλευρά της, προς τους συλλόγους αυτούς. Δυστηχώς, η πολιτεία και ειδικά για την περίπτωση της Ελλάδας, η βοήθεια και ανάδειξη των έργων των συλλόγων αυτών είναι ελάχιστη. Αυτό είναι κάτι το οποίο διαπιστώθηκε και από τις συνεντεύξεις των αντιπροσώπων του Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας. Η λειτουργία τους βασίζεται κατά κύριο λόγο σε έργο εθελοντών και φιλανθρωπίες. Η ψυχική υγεία των μελών μιας κοινωνίας αποτελεί μείζον θέμα για την ομαλή λειτουργία και συμβίωση της κοινωνίας. Επόμενως, η πολιτεία είναι αυτή που θα πρέπει να μεριμνά για την ψυχική αποκατάσταση και κοινωνική ενσωμάτωση των ψυχικά ασθενών της, προωθώντας

δράσεις, ενημερώνοντας και χρηματοδοτώντας προγράμματα που σαν στόχο έχουν τη ψυχική υγεία. Ευελπιστούμε ότι αυτό θα είναι κάτι που μελλοντικά θα ληφθεί υπόψη και θα γίνουν οι απαραίτητες αλλαγές προκειμένου να προωθηθούμε σε μια κοινωνία που θα περισσότερο προσανατολισμένη προς τον άνθρωπο.

Ελληνική Βιβλιογραφία

- Αβραμίδης Η, Καλύβα Ε, *Μέθοδοι Έρευνας στην Ειδική Αγωγή*, Εκδόσεις Παπαζήση, 2006
- Νέστορος Ι., *Σημειώσεις Καθηγητή για τη Ψυχική Υγεία*, 2013, σελ 2- 6.
- Σιώμοκος Γ., *Έρευνα Αγοράς* , Εκδόσεις Σταμούλη , 2008
- Τεύχος Δεύτερο Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, Αριθμός. Φύλλου 2444, 14 Δεκεμβρίου 2009
- Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, *Έκθεση για την Παγκόσμια Υγεία 2001- Ψυχική Υγεία*, Ελληνική Έκδοση, 2002
- Χολέβα Β. , Παρλαπάνη Ε., Μποζίκας Β., *Εγχειρίδιο Κλινικής Εκπαίδευσης στη Ψυχική Υγεία*, University Studio Press, 2016
- Cohen et al., *Research Methods in Education. Sixth Edition*, 2007

Διαδίκτυο

<http://www.iatronet.gr/sopsi/>

<http://www.iatronet.gr/sopsi/content.asp?pid=1>

<http://www.iatronet.gr/sopsi/content.asp?pid=3>

<http://www.iatronet.gr/sopsi/content.asp?pid=4>

<http://www.psychargos.gov.gr/Default.aspx?id=27218&nt=18>

<http://sopsipatron.gr/>

<http://sopsipatron.gr/ypiresies/>

<http://www.iatronet.gr/sopsi/content.asp?pid=5>

<http://www.psychargos.gov.gr/Default.aspx?id=13492&nt=19>

<http://www.psychargos.gov.gr/Default.aspx?id=26196&nt=19&lang=1>

<http://www.slideshare.net/sopsipatras/ss-9951056>

<http://sopsipatron.gr/programmata/>

<http://www.ivisopsipatras.gr/p/blog-page.html>

